

ARCHEOLOGIENOTA

Dadizele Beselarestaat 72

Bureaustudie

Verslag van de resultaten

COLOFON

Titel	Archeologienota Dadizele, Beselarestreet: Verslag van de resultaten
Uitgever	IPARC BV
Bevoegde overheid	Agentschap Onroerend Erfgoed
Auteur	Ben Bellefroid (OE/ERK/Archeoloog/2020/00020)
Datum	26/04/2021
Omslagfoto	De Heulebeek aan de noordrand van het perceel 40a (Ben Bellefroid)

IPARC aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Alle studies, plannen, documenten, schetsen, tekeningen, stalen en ontwerpen blijven de eigendom van IPARC en alle intellectuele eigendomsrechten behoren exclusief aan IPARC. Zonder schriftelijk akkoord van IPARC mogen zij noch geheel, noch gedeeltelijk gekopieerd worden of aan derden overhandigd. De klant is zonder schriftelijke toestemming van IPARC niet gerechtigd voormelde documentatie en ontwerpen te hergebruiken of ruimer te gebruiken dan is overeengekomen.

©IPARC, Kampenhout, 2021

Vekestraat 29 B14

1910 Kampenhout

Tel. 016 907 590

INHOUD

A. BESCHRIJVEND GEDEELTE	4
1. Administratieve Fiche	5
2. Juridisch Kader	5
3. Aanleiding	5
4. Situering	6
5. Huidige situatie en geplande werken	8
6. Watertoets	11
7. Onderzoeksopdracht	13
8. Afwijkingen CGP en randvoorwaarden	13
B. ASSESMENTRAPPORT: Bureaustudie	14
1. Onderzoeksvragen	14
2. Landschappelijke situering	15
a. Ligging	15
b. Aardkundige gegevens	16
3. Historische situering	22
a. Historisch kader	22
b. Bouwkundig erfgoed	24
c. Cartografische bronnen	27
d. Orthofotografische bronnen	29
4. Archeologische situering – CAI	31
5. Terreinbezoek	35
C. ANALYSE: Beantwoording van de onderzoeksvragen	36
D. SAMENVATTING	39
E. BIBLIOGRAFIE	40
F. FIGURENLIJST	41

A. BESCHRIJVEND GEDEELTE

1. Administratieve fiche

Project Archeologienota Dadizele, Beselarestraat 72
Gemeente Moorslede
Provincie West-Vlaanderen
Kadastrale gegevens MOORSLEDE 2 AFD/DADIZELE/sectie A, nr 70a (11.194 m²), 40a (6.832m²) en 1103b (19.118m²)

Bounding Box

X	Y	X	Y
59225.9	172112.2	59398.3	171928.7
59364.4	172109.5	59477.1	171960.4
59271.5	171947.7	59476.8	171738.5
59393.9	172000.4	59570.5	171752.8

Coördinaten Lambertmont '72
Hoogtebepalingen TAW (Tweede Algemene Waterpassing)

Oppervlakte plangebied ca. 39.000 m²
Oppervlakte bodemingreep ca. 10.000 m²
Oppervlakte bodemverstoring ca. 2.000 m²

Geplande ingreep Uitgraving poel en ophoging nabijgelegen perceel

Erkend Archeoloog Ben Bellefroid, OE/ERK/Archeoloog/2020/00020.

Auteurs Ben Bellefroid en Leen Gysen

Betrokken derden Niet van toepassing

Onderzoekstermijn April 2021

Projectcode OE 2021D177

Projectcode IPARC

Trefwoorden Archeologienota, bureaustudie, Dadizele.

2. Juridisch kader

Deze archeologienota werd opgemaakt in het kader van de wetgeving met betrekking tot de archeologie: het onroerend erfgoed decreet van 12 juli 2013 en het onroerend erfgoed besluit van 16 mei 2014, die voor archeologie in werking traden op 1 juni 2016, gewijzigd op 18 juli 2017 en met terugwerkende kracht toepasbaar vanaf 1 juni 2017.

De totale oppervlakte van het plangebied Dadizele, Beselaerestraat bedraagt ca. 39.000 m². De verstoring in de bodem ca 2.000 m². Het plangebied valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen archeologie). Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor 'beschermd onroerend erfgoed' opgenomen in het Geoportaal.

Aangezien het plangebied in agrarisch gebied ligt, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3.000 m² of meer bedraagt en de ingreep minstens 1.000 m² bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze bekrachtigde archeologienota wordt bij de stedenbouwkundige aanvraag gevoegd.

3. Aanleiding

IPARC BV heeft in april 2021 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd naar aanleiding van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen. De initiatiefnemer plant op het terrein een poel/verlaging in het landschap in te richten die tevens dienst doet als buffer voor de naast gelegen Heulebeek. Met de uitgegraven aarde wordt een dam aangelegd en een nabijgelegen perceel opgehoogd. De hiergenoemde plannen gaan gepaard met een aanzienlijke ingreep in de bodem waarbij eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd kan zijn. Het doel van de onderhavige studie is om een archeologische evaluatie van het terrein op te maken. Dit gebeurt in eerste instantie door de uitvoering van een bureaustudie met de opmaak van een nota als resultaat.

Het vooronderzoek is door Ben Bellefroid (OE/ERK/Archeoloog/2020/00020) uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 4.0 en werd voor aktenaam voorgelegd aan het agentschap Onroerend Erfgoed.

De initiatiefnemer heeft alle informatie aangeleverd met betrekking tot de contouren van het plangebied en de inplanting en uitvoeringswijze van de geplande werkzaamheden. Dit gebeurde door het aanleveren van de bijgevoegde ontwerpplannen en aanvullende mondelinge en/of schriftelijke communicatie. Er werd eveneens een terreinbezoek afgelegd door de erkend archeoloog.

De opzet van dit verslag is om de resultaten van een wetenschappelijk onderzoek in een aangename en leesbare vorm weer te geven, zodat dit niet enkel een juridisch en puur wetenschappelijk document is, maar het ook een informatieve meerwaarde biedt aan de initiatiefnemer.

4. Situering

In het groen de volledige eigendom van de initiatiefnemer, in het rood de betrokken percelen 70a/40a en 1103b.

Fig. 1: Situering op luchtfoto

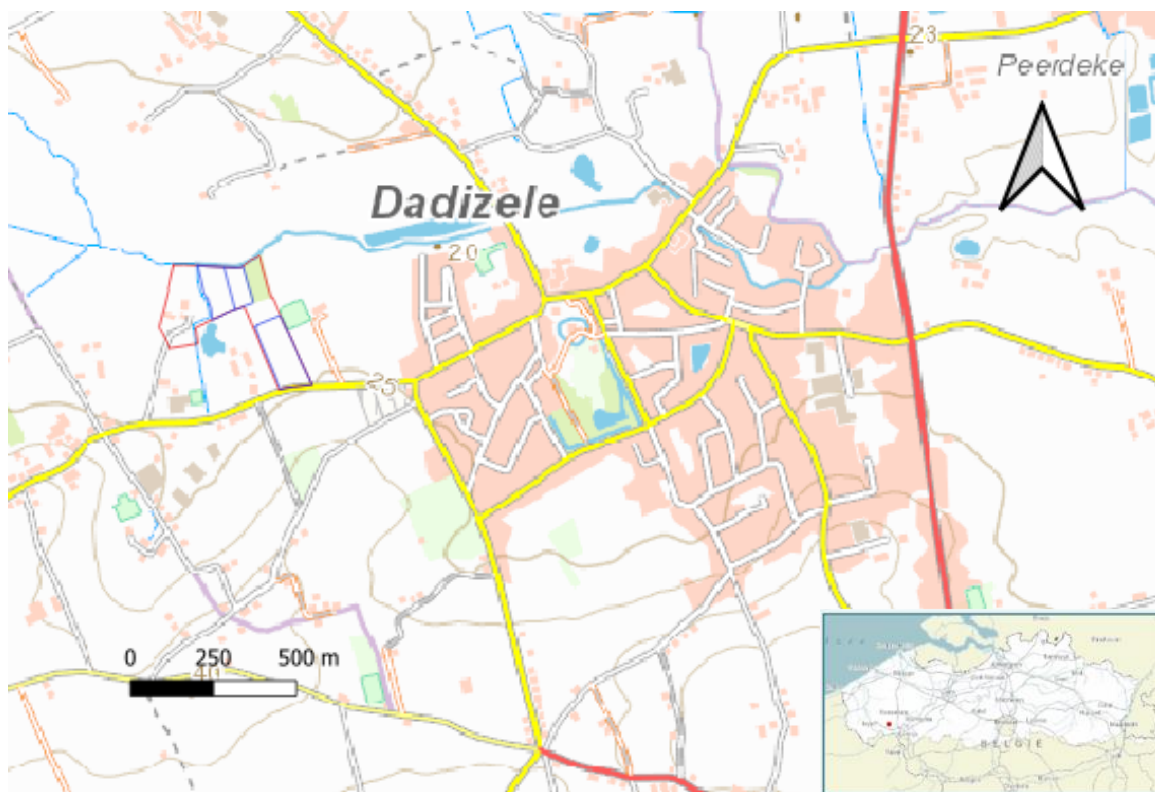

Fig. 2: Topografische ligging

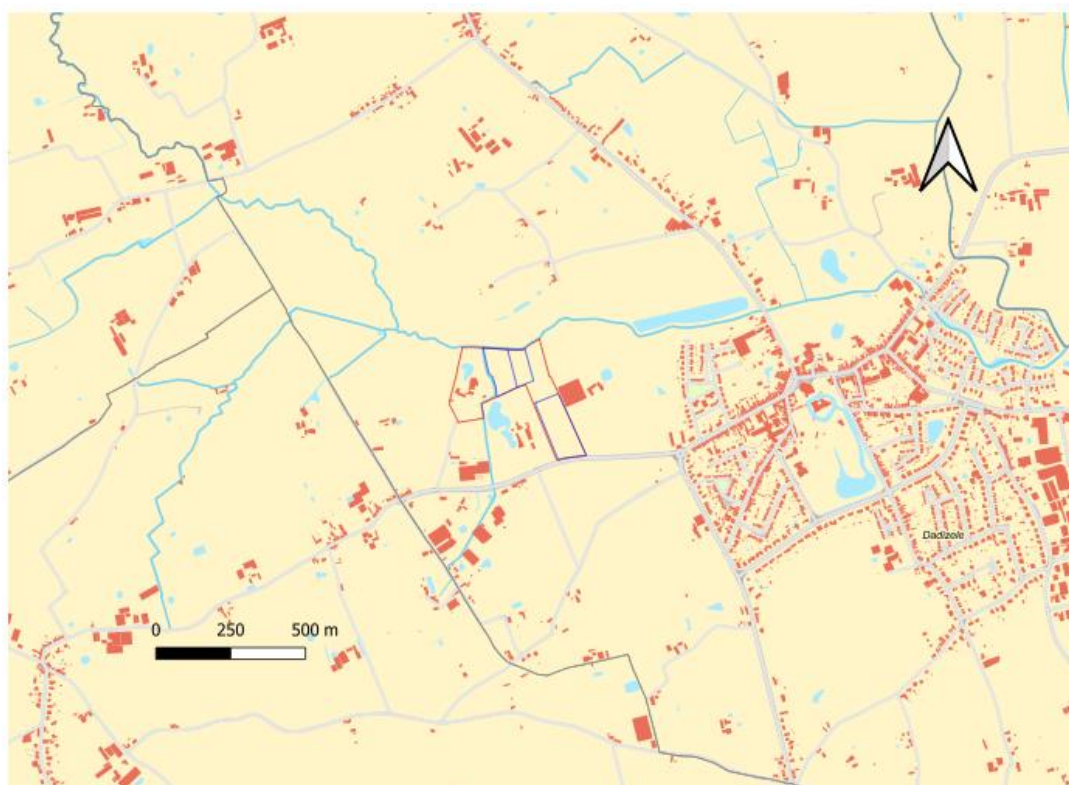

Fig. 3: Kadasterplan

5. Huidige situatie en geplande werken

Alle percelen worden gebruikt voor landbouwdoeleinden. Perceel 40a/70a als grasland en recentelijk grasklaverteelt, het perceel 1103b voor aardappelteelt.

Perceel 40a/70a wordt aan 2 zijden begrensd door een beek. Aan de noordzijde is dit door de Heulebeek en in het westen de Vlinderbeek, die aansluit op de Heulebeek. Beide zijn waterlopen van 2e categorie die beheerd worden door de Provincie West-Vlaanderen. Ten oosten wordt perceel 40a/70a begrensd door een bosje dat ook eigendom is van de initiatiefnemer. Er werd een kapmachtiging aangevraagd om het populierenbos te rooien en heraan te leggen met streekeigen groen. In het zuiden wordt het perceel 40a/70a begrensd door een afsluiting met het naburige perceel van de buurman. Op dat perceel staat een bomendreef van *Quercus palustris*.

Het perceel 1103b is ten zuiden begrensd door de Beselarestraat en ten noorden door het bosje hierboven besproken. Ten oosten door deels serrebouw van de buur en sierteelt. Ten westen is het perceel begrensd door een haag met hiernaast een fruitboomgaard/weide van de buur.

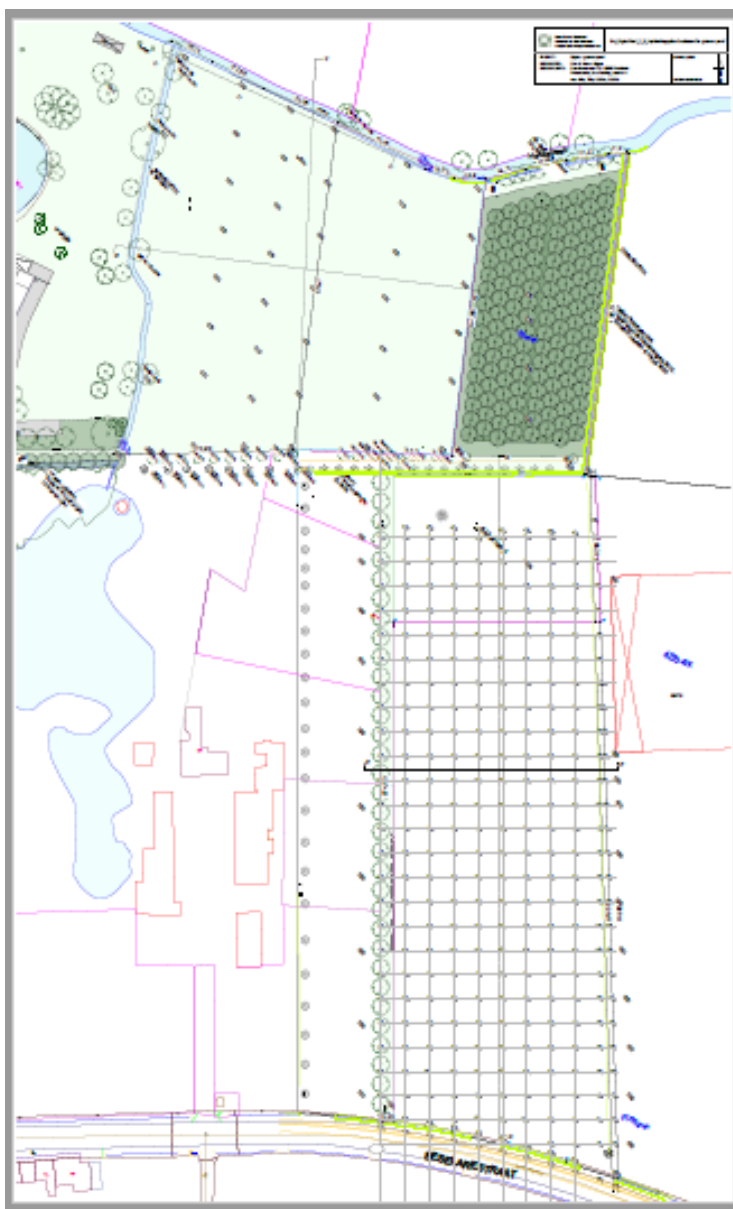

Fig. 4: Huidige situatie

De initiatiefnemer wenst op het perceel 40a/70a een natte weide met poel aan te leggen. Zo kan de beek bij pieken overstromen in de natte weide en kan er water gebufferd worden in de poel. Overtollig regenwater wordt op deze manier opgevangen en kan infiltreren in de bodem. Met de uitgegraven aarde wordt de poel ingedamd en een deel van perceel 1103b opgehoogd.

Voor de inloop van de Heulebeek in de poel zal een lichte helling worden gecreëerd aan beide zijden van het laagste punt. Aan beide zijden zal een helling zijn van 4.19%. Door gebruik te maken van een zachte helling zal het mogelijk zijn om de beek te blijven ruimen van de zuidkant van de Heulebeek.

Het creëren van een natte weide en poel zal niet enkel een positief effect hebben voor de waterhuishouding van het gebied, maar ook voor de biodiversiteit. Het is de bedoeling de natte weide te laten begrazen.

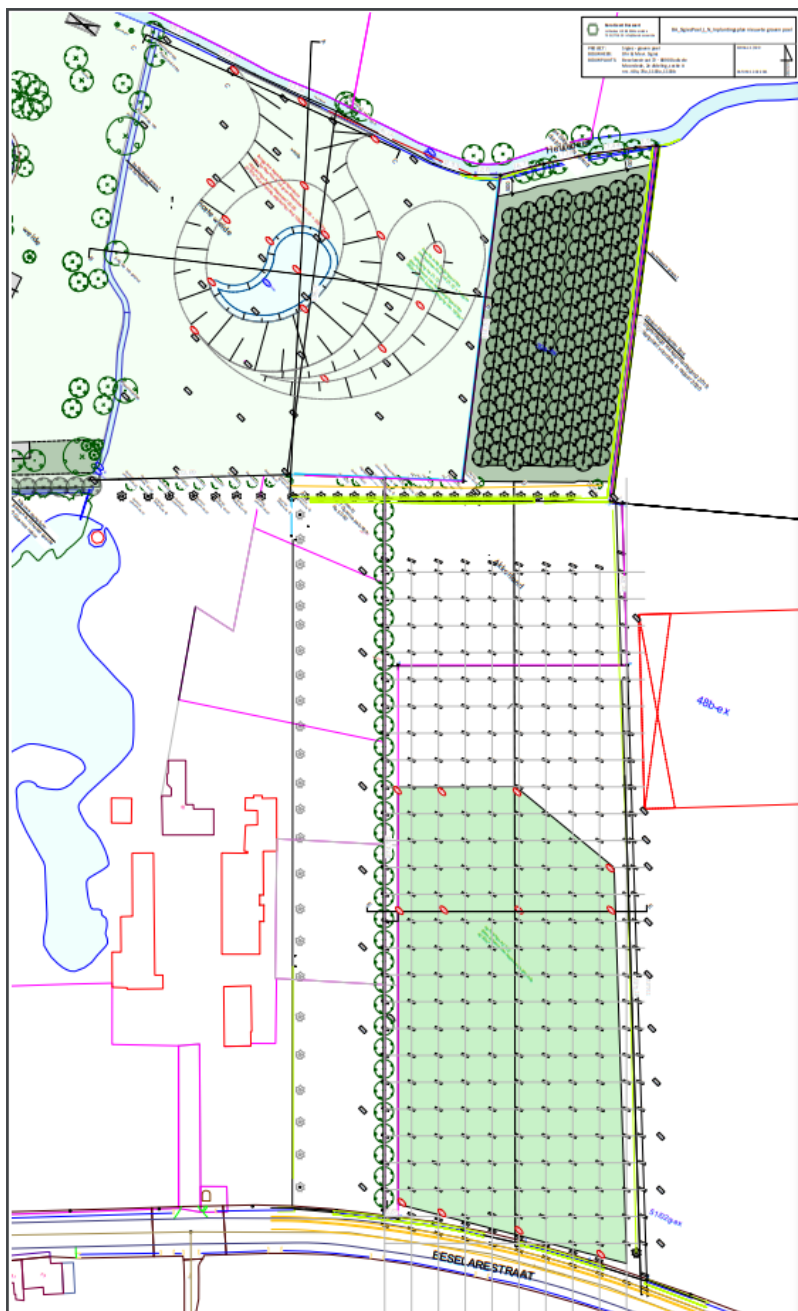

Fig. 5: Gewenste situatie

De ontwerpplannen maken duidelijk dat de effectieve verstorening in de bodem beperkt is. Voor perceel 1103b gaat het enkel over een ophoging van het terrein waarbij het bodemarchief onverstoord blijft. Ook op perceel 40a/70a betreft het in grote mate een ophoging. Enkel het centrale deel van de poel wordt onder het maaiveld uitgegraven.

Fig. 6: Terreinprofiel geplande werken

Het perceel 70a/40a is gelegen op een hoogte van ca. 20,90 m TAW (TAW of Tweede Algemene Waterpassing gebruikt het gemiddelde zeeniveau bij laagwater in Oostende als nulpeil), de grondwatertafel bevindt zich op ca 20.65 m TAW of slechts 35 cm onder het maaiveld.

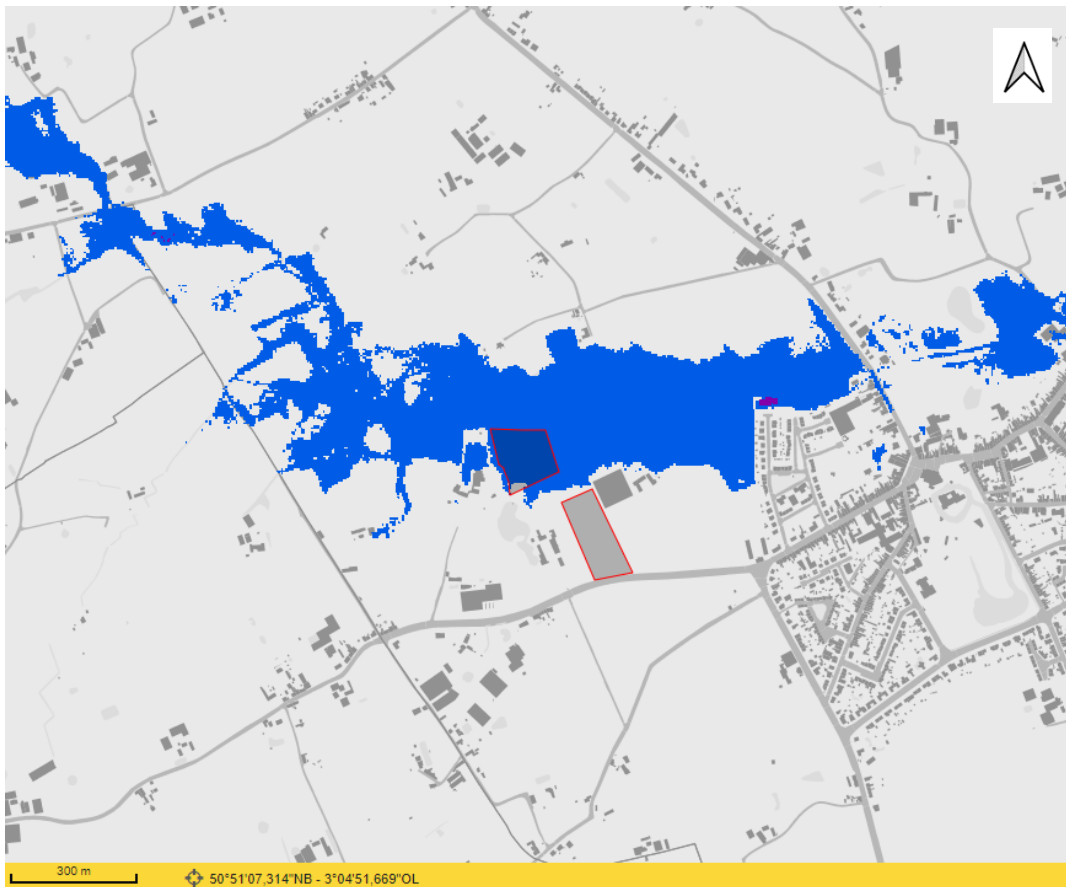

Fig. 7: Het overstromingsgebied van de Heulebeek

6. Watertoets

Het perceel 40a/70a ligt volgens de watertoets van 2017 in effectief overstromingsgevoelig gebied. Bij de geplande werken is het dus van belang om het verlies van waterbergingsruimte op het perceel zelf te compenseren en dient een watertoets bij de ruimtelijke plannen gevoegd te worden. Het watertoets-onderzoek werd uitgevoerd door de betrokken landschapsarchitect.

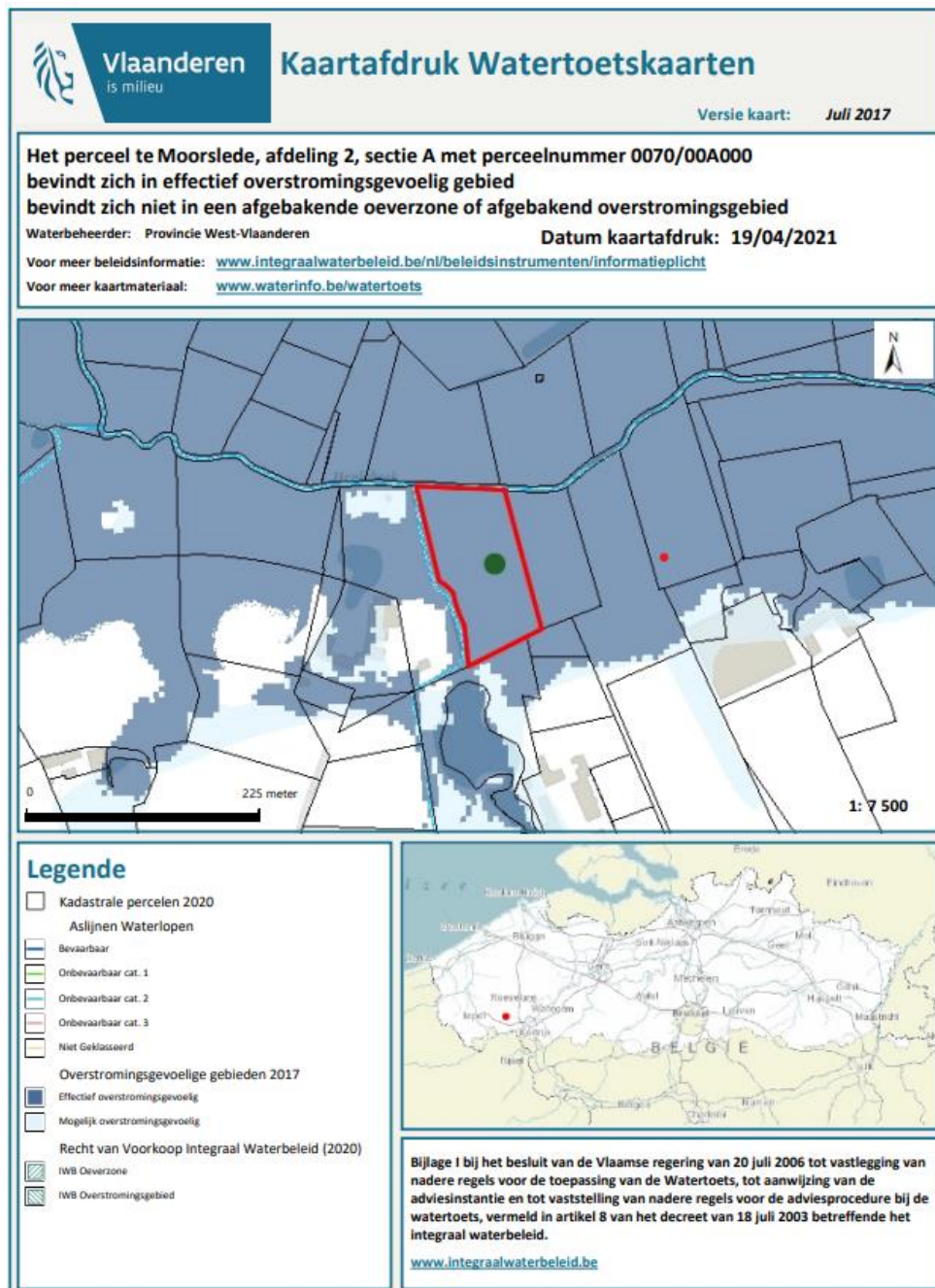

Fig. 8: Watertoetskaart

Het waakpeil van de Heulebeek is 19.50 m TAW en het alarmpeil 20.10 m TAW. Na onderzoek wordt de inloop van het verlaagde gedeelte en poel van de beek voorzien op 20.30 m TAW. De Heulebeek kan dan overlopen in het verlaagde gedeelte en infiltreren bij een hoge waterstand. De overloop helt licht af richting een plateau op 20.20 m TAW om vervolgens op het diepste gedeelte een bodempieil van 18.70 m TAW te verkrijgen.

Op de pluviale overstroomingskaart (dienst waterlopen Provincie West-Vlaanderen) zien we dat er bij een T100 (middelgrote overstroming) dient rekening gehouden te worden met een waterkolom van 81cm bovenop een peil van 20,91mTAW. Dit wil zeggen dat alles wat momenteel onder peil 21,72 m TAW ligt en opgehoogd wordt, een inname is van de waterbergingsruimte.

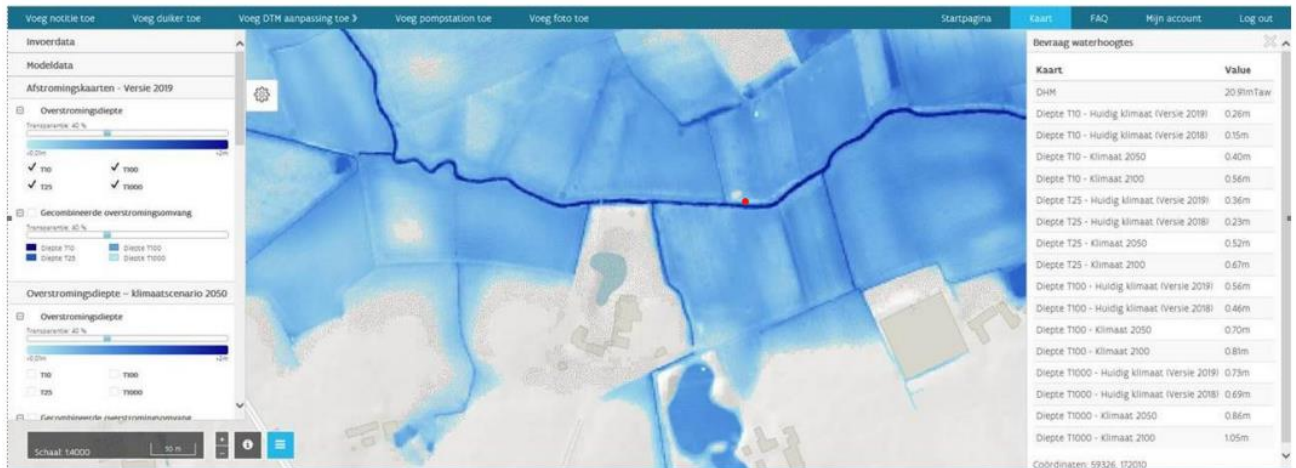

Fig. 9: Pluviale overstroomingskaart

Bij de berekening tussen het bestaand grondvlak en 21.72mTAW is er een inname van het waterbergingsruimte van 1199m³. Deze dient te worden teruggeven op het perceel zelf.

Door de verlaging in het weiland en de aanleg van een poel wordt de inname van de waterbergingsruimte op eigen terrein gecompenseerd. Voor de teruggave van de waterbergingsruimte mag geen rekening worden gehouden met alle uitgraving onder de grondwatertafel +/- 20.65mTAW. Bij de berekening is er een teruggave van de waterbergingsruimte van 3352m³. Dit wil zeggen dat er extra waterbergingsruimte wordt voorzien van 2153m³.

Er wordt gekozen voor een gesloten grondbalans. Er zal dus geen grond aangevoerd of afgevoerd worden op de eigen terreinen. De uitgegraven grond zal worden aangewend om een talud aan te leggen die de verlaging van de poel zal omarmen. Hierdoor zal het perceel van de buurman ten zuiden gevrijwaard worden van eventuele problemen door de verlaging. De resterende grond zal worden aangewend op het perceel 1103b. Hier hoeft geen rekening te worden gehouden met de inname van de waterbergingsruimte. Het laagste deel van dit perceel ligt namelijk op 21.74mTAW. Het perceel zal worden opgehoogd volgens de bestaande hellingen van het terrein, zodat er naar de straatkant geen problemen kunnen zijn met de afwatering.

7. Onderzoeksopdracht

Het archeologisch vooronderzoek start met een bureauonderzoek, maar kan leiden tot (combinaties van) meerdere onderzoeksmethoden zonder of mét ingreep in de bodem (bv proefsleuven of boringen).

Het doel van het bureauonderzoek bestaat eruit om op basis van verschillende bronnen inzicht te verkrijgen in de genese van het landschap, de bodemopbouw en het gebruik van het projectgebied en zijn omgeving doorheen de tijd.

Daarnaast wordt in detail bekeken wat de huidige toestand is van het projectgebied en worden de geplande werkzaamheden onder de loep genomen.

Op basis van deze resultaten wordt een archeologische verwachting bepaald, specifiek voor dit plangebied, en wordt afgetoetst of er:

- verder vooronderzoek noodzakelijk is
- welke onderzoekstappen er eventueel genomen moeten worden.

8. Afwijkingen op de Code van Goede Praktijk en randvoorwaarden

Dit verslag van resultaten bevat geen afwijkingen ten opzichte van de Code Goede Praktijk. Op elk plan is een grafische schaal aanduiding en noordpijl weergegeven, zoals aangegeven in de code. Deze elementen moeten niet opgenomen worden bij historische plannen. Andere identificatiegegevens voor kaarten en plannen zijn bij een bureaustudie niet noodzakelijk.

Er zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

B. ASSESMENTRAPPORT: Bureaustudie

1. Onderzoeksvragen

Volgende vraagstellingen dienen beantwoord te worden bij dit vooronderzoek:

1 - Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?

2 - Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?

3 - Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over de eventuele aanwezigheid van archeologisch erfgoed?

4 - Wat is concluderend de archeologische verwachting van het gebied?

5 - Is verder (uitgesteld) vooronderzoek of onderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?

2. Landschappelijke situering

a. Ligging

Het plangebied is gelegen in de zandleem- en leemstreek. Het situeert zich in het alluvium van de Heulebeek, een bijrivier van de Leie, die ontspringt in Zonnebeke ter hoogte van de Centraal-West-Vlaamse Heuvelrug. Via Dadizele, Ledegem en Moorsele stroomt de Heulebeek richting Kortrijk, waar ze in de Leie uitmondt.

b. Aardkundige gegevens

Aardkunde of geologie betreft de aardkundige processen die de aarde gevormd hebben. Geologische kaarten geven aan welke sedimenten afgezet werden tijdens bepaalde geologische periodes. Vanuit het oogpunt van dit onderzoek zijn enkel de twee laatste afzettingsperiodes, het Tertiair en het Quartair van belang. Zij waren bepalend voor het landschap en het landschapsgebruik in archeologische en historische periodes.

Era	Periode	Tijdvak	Miljoen Jaar
Kenozoïcum	Kwartair	Holoceen	0,01
		Pleistoceen	2,5
	Tertiair	Plioceen	5
		Mioceen	26
		Oligoceen	37
		Eoceen	53
		Paleoceen	66
Mesozoïcum	Krijt	144	
	Jura	190	
	Trias	225	
Paleozoïcum	Perm	280	
	Carboon	360	
	Devoon	395	
	Siluur	430	
	Ordovicium	500	
	Cambrium	570	
Precambrium		4600	

Fig. 10: De geologische periodes

Geologische kaarten geven informatie over de afzettingen en de gelaagdheid, de bodemkaart beschrijft de hoogste twee meter onder het maaiveld. Een geomorfologische kaart bevat ook informatie over hoogteverschillen en het ontstaan van de vormen in het landschap.

Tertiair geologische kaart

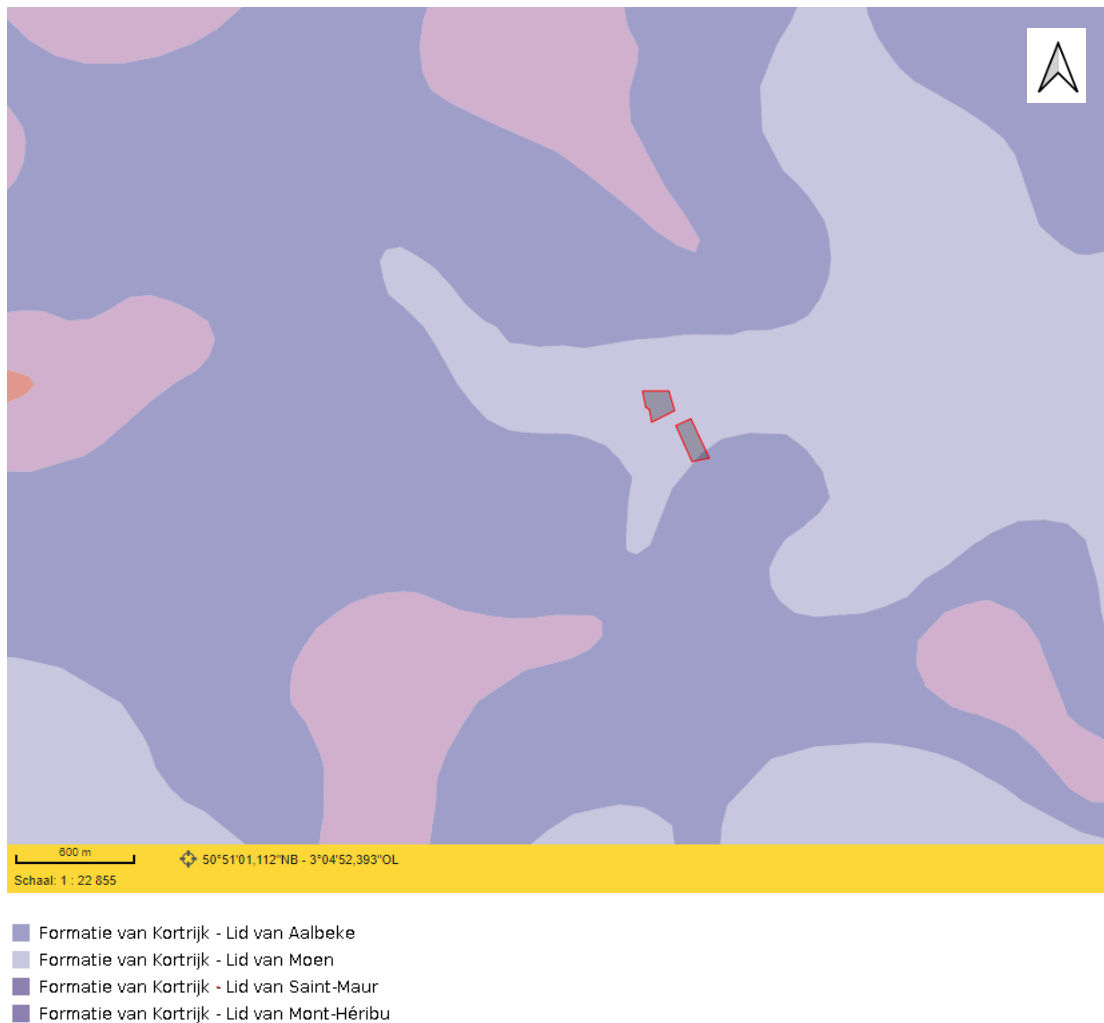

Fig. 11: Tertiair geologische kaart

Het projectgebied is gelegen in het Lid van Moen of de Klei van Moen (Formatie van Kortrijk). Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten. Het is de eerste afgezette formatie van het vroeg-Eoceen. Over het algemeen worden de afzettingen ziltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu).

De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van MontHéribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Moen is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting.

Quartair geologische kaart

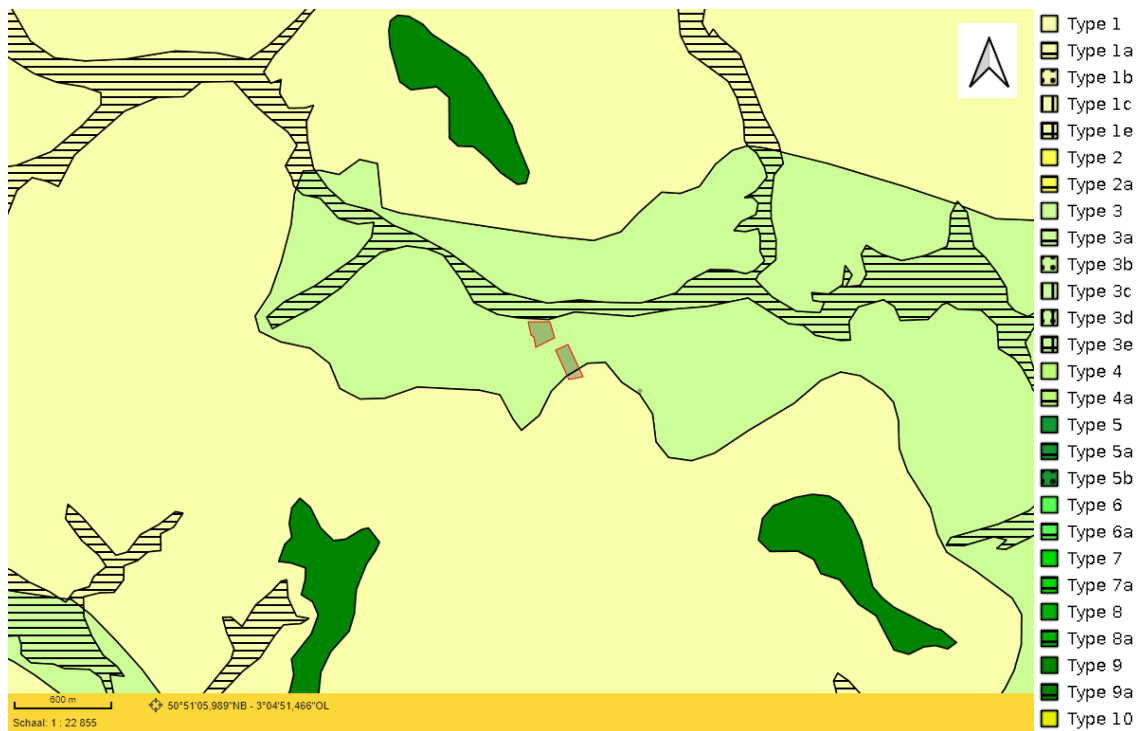

Fig. 12: Quartair geologische kaart

Het projectgebied staat ingekleurd als zijnde profieltype 3, dat in theorie bestaat uit twee karteereenheden die boven elkaar zijn afgezet. Aan de basis van deze afzettingen bevinden zich fluviaatiele afzettingen uit het Weichseliaan (laat-Pleistoceen). Deze worden afgedekt door een pakket eolische afzettingen, ook uit het Weichseliaan, of mogelijk uit het vroeg-Holoceen.

Ter hoogte van het onderzoeksgebied betreft dit fijne afzettingen van zand tot zandleem door polaire winden uit de laatste ijstijd. De onderste fluviaatiele afzettingen kunnen ook afgedekt zijn geweest door hellingsafzettingen uit het quartair of door een combinatie van deze hellingsafzettingen en de voornoemde eolische afzettingen.

Bodemkaart

Op basis van de resultaten van een intensieve bodemkartering gedurende de jaren '50 tot '70 werd de Belgische bodemkaart opgesteld. Deze Belgische bodemkaart steunt op het Belgische bodemclassificatiesysteem (lettercodes) en wordt dus ook enkel in België gebruikt.

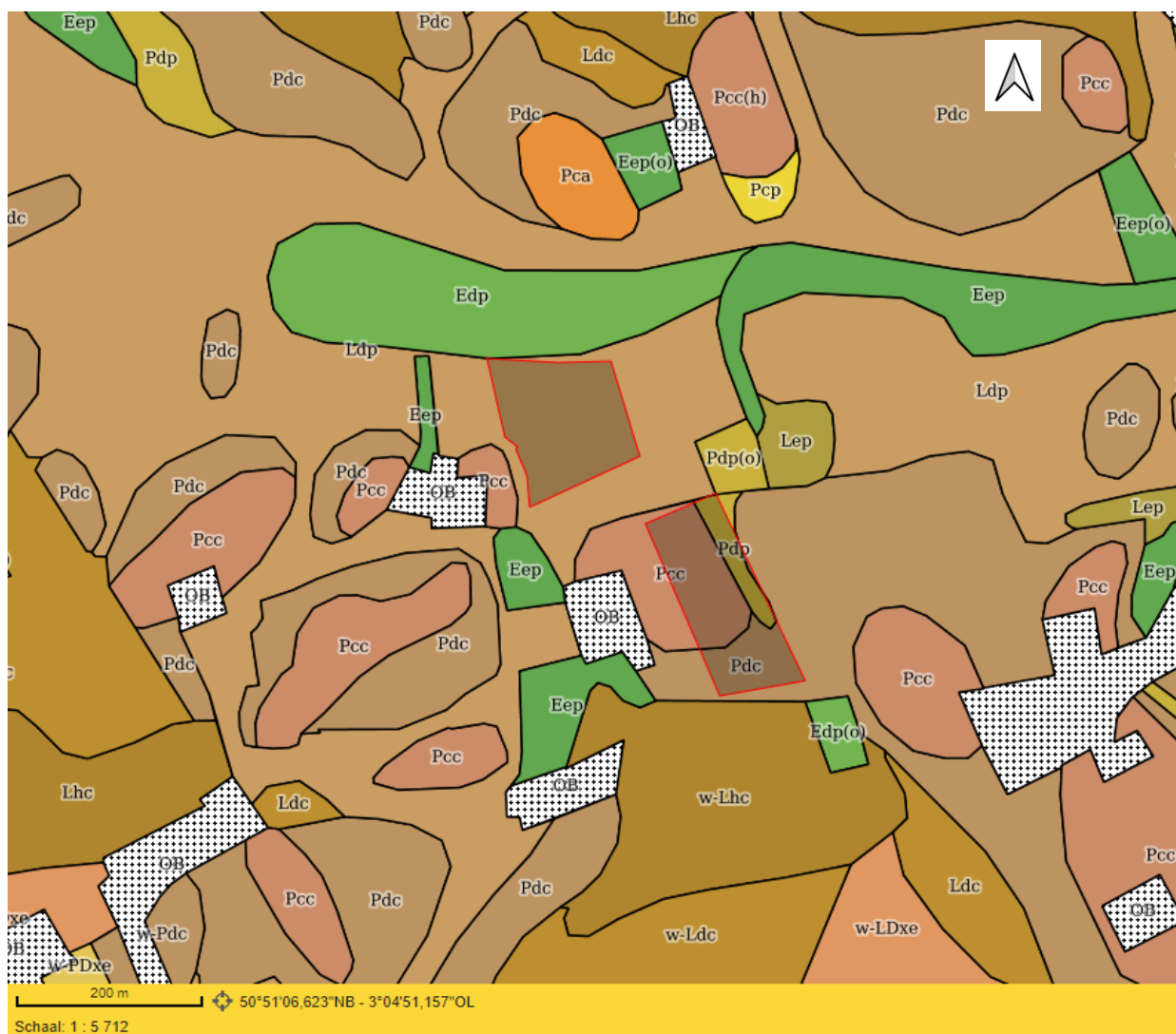

Fig. 13: Belgische bodemkaart

Perceel 40a/70a bestaat volledig uit Ldp gronden:

Ldp zijn colluviale gronden, gekenmerkt door een laag recent geërodeerd sediment. Het colluviaal dek onderscheidt zich van het autochtoon zandleem door de aanwezigheid van kleine houtskool- en baksteenrestjes. De waterhuishouding is gekenmerkt door wateroverlast in de winter; ze is goed in de zomer. Het zijn goede landbouwgronden, mits drainage uitstekend voor alle teelten alsook geschikt voor weiland.

Perceel 1103b heeft een combinatie van bodemtypes:

Pcc gronden zijn beïnvloed door de Tertiaire onderliggende formaties welke op wisselende diepte een gevarieerd substraat vormen. Zoals alle matig droge licht zandleemgronden zijn deze bodems gemakkelijk te bewerken en weinig beperkt. De waterhuishouding is gunstig maar de bodems met klei of klei-zand substraat kunnen een lichte wateroverlast vertonen in de winter. De gronden zijn geschikt voor alle akkerlandteelten en voor weiland. Ze zijn zeer geschikt voor extensieve tuinbouw en fruitteelt. Pdp gronden omvatten matig natte, meestal colluviale gronden zonder profielontwikkeling. De bodems zijn veelal te nat in de winter. Het zijn goede gronden voor akkerbouwteelten en weiland, de substraatseries zijn meer wisselvallig, ietwat nat en koud en daarom te laat voor vroege tuinbouwgewassen. Ze zijn wel goed voor latere tuinbouwgewassen. Edp en Udp kenmerken matig natte recente alluviale bodems op alluviale materialen. De gronden zijn te nat in de winter, langdurig vochtig en koud in het voorjaar. Mits goede afwateringsgrachten zijn ze zeer geschikt voor weiland. Bij goede drainage kan Edp goed akkerland geven (tarwe, suikerbieten). De bewerking is steeds lastig. (Van Ranst en Sys, 2000)

Op de WRB bodemkaart (World Reference Base for Soil Resources, het internationale classificatiesysteem) wordt perceel 40a/70a, geclassificeerd als een gl.fv.eu bodem.

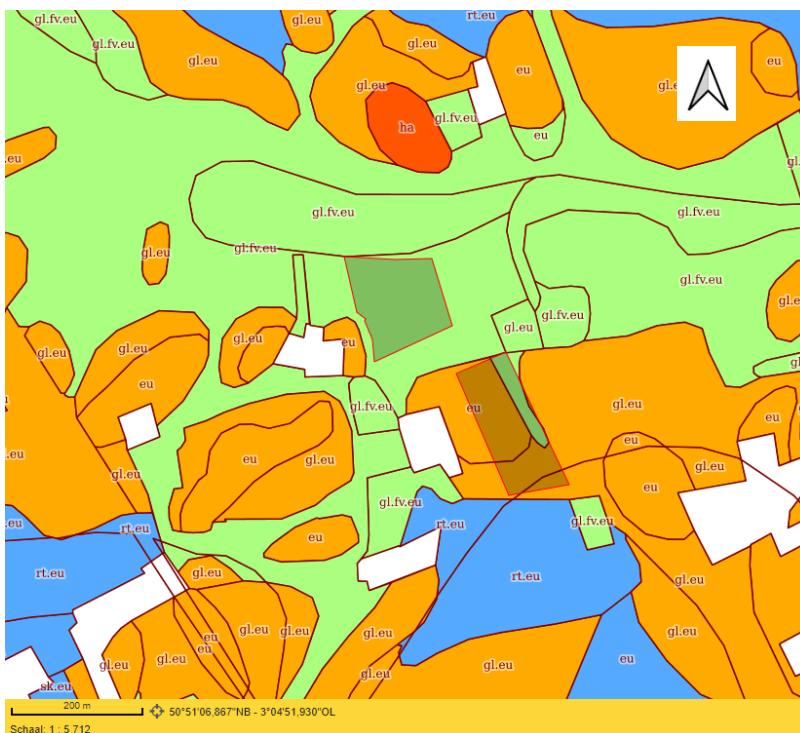

Fig. 14: WRB Bodemkaart

Het bodemtype wordt omschreven als een Eutric Fluvic Gleyic Cambisol (gl.fv.eu). Dit zijn bodems met een beginnende profielontwikkeling en hebben ofwel onder de ploeglaag een niet-zandige horizont van minstens 15cm die een duidelijke bodemstructuur heeft en die van kleur verschilt met de omgevende horizonten, ofwel antropogene oppervlaktehorizonten die samen minder dan 50 cm dik zijn. Eutric (eu) verwijst naar de hoge basenverzadiging, Fluvic (fv) verwijst naar materiaal afgezet door rivieren, zeestromingen of in vijvers en meren. Het materiaal heeft nog geen bodemstructuur en vertoont nog de gelaagdheid van de oorspronkelijke afzetting. Gleyic (gl) verwijst naar oxidatie-reductie kleurenpatronen waar de grond verzadigd wordt door een permanente grondwatertafel.

Digitaal Terrein Model

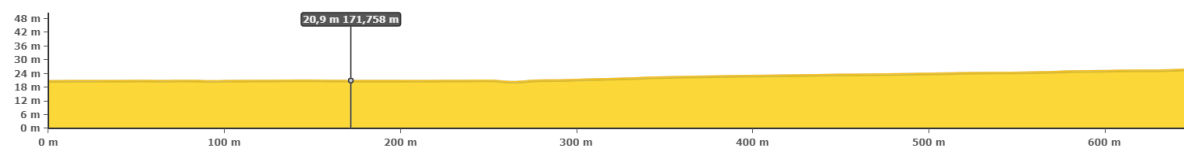
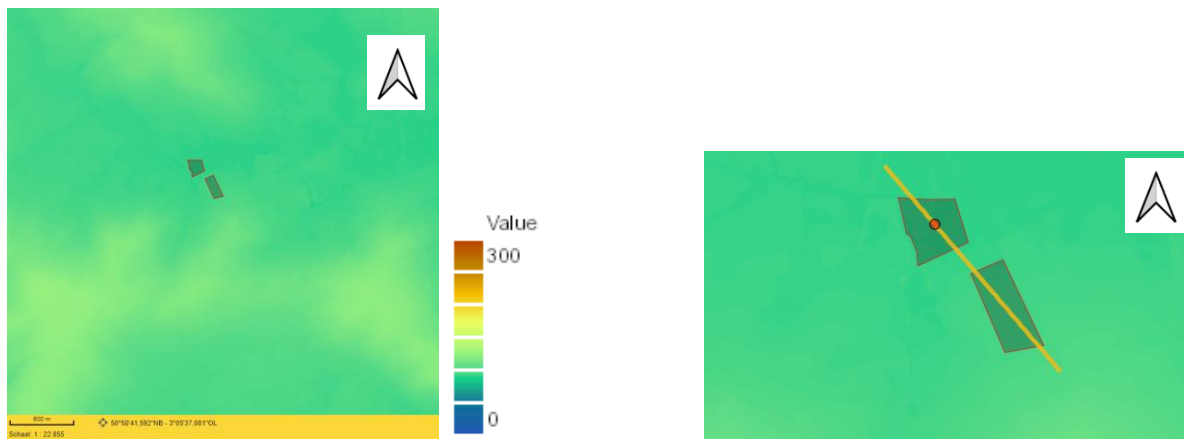

Fig. 15: Digitaal Terrein Model

Het terrein is licht dalend van zuidzuidoost naar noordnoordwest. Het laagste punt is 20.90 TAW, het hoogste 23.80 TAW.

Erosiegevoeligheidskaart

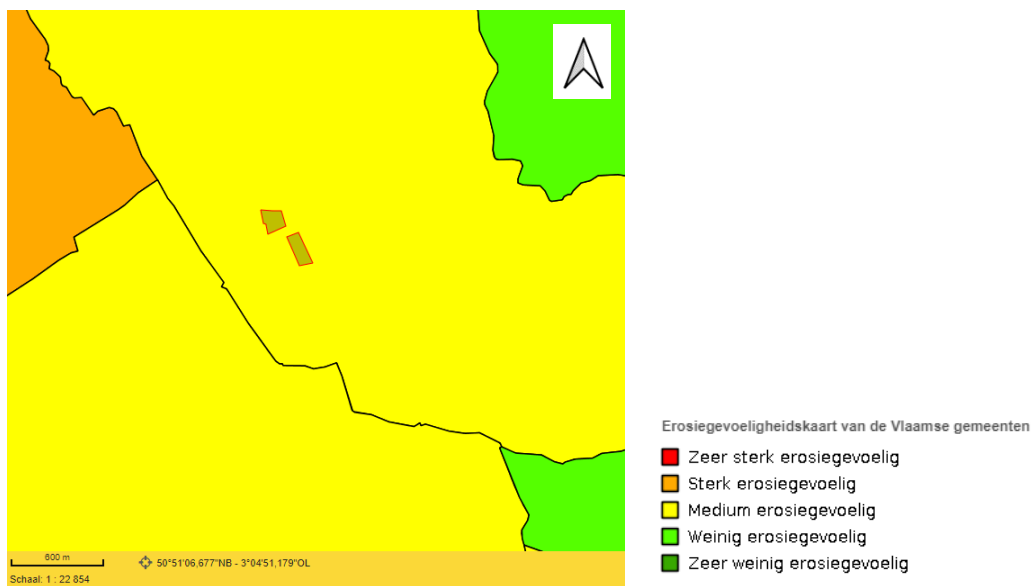

Fig. 16: Erosiekaart

Het volledige projectgebied ligt in een medium erosiegevoelige zone.

3. Historische situering

a. Historisch kader

Dadizele is sinds 1977 een deelgemeente van Moorslede. Het is een landbouw- en woondorp van 3838 inwoners (1995) en 581 ha. De grond is leem- en zandachtig en is daarom uiterst geschikt voor landbouwexploitatie. De verschillende wijken zijn: Dadizelehoek, Klephoek, Hoogte, Bakkerhoek, Kortekeer, Vijfwegen, Neerhoek, Powele, Toetefoe, Arkemolen en Kadorre. De Heulebeek vormt over een lengte van 5,2 km een natuurlijke grens met Moorslede en Ledegem. Het centrum ligt op enkele km van de provinciebaan Menen-Roeselare. Parallel aan die baan lag ten westen een Romeinse heirbaan.

De eerste vermelding van Dadizele vinden we in 1147 als Dadingisila waarvan de etymologische betekenis neerkomt op Woning van de leden van Dado of Dade.

In de Middeleeuwen vormde Dadizele een heerlijkheid, deel uitmakend van de roede van Menen, welke op haar beurt deel uitmaakte van de Kasselrij van Kortrijk. Van deze heerlijkheid Dadizele, die een hoge rechtsmacht bezat en bestuurd werd door een baljuw en een schepenbank, hingen diverse ondergeschikte lenen af. De heerlijkheid Dadizele was tot in 1478 in handen van de familie Van Dadizele; vermeld vanaf de 12de eeuw met als oudste gekende heer, heer Lambrecht. Jan III van Dadizele (1431-1481) speelde een belangrijke rol in de middeleeuwse geschiedenis van Dadizele (zijn graf bevindt zich in de crypte van de basiliek). Hij wist onder meer een vergunning te verkrijgen tot het inrichten van een weekmarkt en een vrije jaarmarkt (1462). Hij droeg tevens bij tot de vergroting van de parochiekerk in 1452 en 1457. Van circa 1500 tot het einde van het ancien régime was de heerlijkheid in de handen van het geslacht de Croix.

Fig. 17: Centrum van Dadizele naar Sanderus (1640)

Vanaf haar ontstaan tot 1559 behoorde de kerkparochie tot het bisdom Doornik, waarna het achtereenvolgens deel uitmaakte van het bisdom Ieper, Gent (1801) en Brugge (1834). Reeds in de 14de eeuw was Dadizele een befaamd bedevaartsoord ter ere van Onze-Lieve-Vrouw, zie de twee ommegangen waarvan de oudste vermeldingen teruggaan tot de 14de eeuw. Tijdens de godsdienstoorlogen, die hun hoogtepunt kenden eind 16de eeuw, werd Dadizele zwaar geteisterd. Ook de kerk werd leeggeplunderd en vernield.

Gedurende de opeenvolgende oorlogen, epidemieën en graancrisissen in de 17de - 18de eeuw verarmde de hele streek. In 1900 werd een dorpskernvernieuwing uitgevoerd, waarbij de monumentale kerk vrij kwam te staan. Zo werd onder meer de huizenrij gelegen ten zuidwesten van de kerk afgebroken (nu ingang Rosarium). De huizenrij tegenover de kerk, met onder meer de kasteelhoeve, werd afgebroken en de rooilijn werd naar achteren verplaatst, waardoor een trapezoïdaal plein ontstond. De hoeve werd wederopgebouwd tegenover de Spaanse Kapel en de gemeentelijke begraafplaats.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog lag Dadizele in de periferie van de gevechtszone. In juli 1917 werd Dadizele beschoten en ernstig beschadigd. Na de wapenstilstand was de dorpskern van Dadizele herleid tot puin.

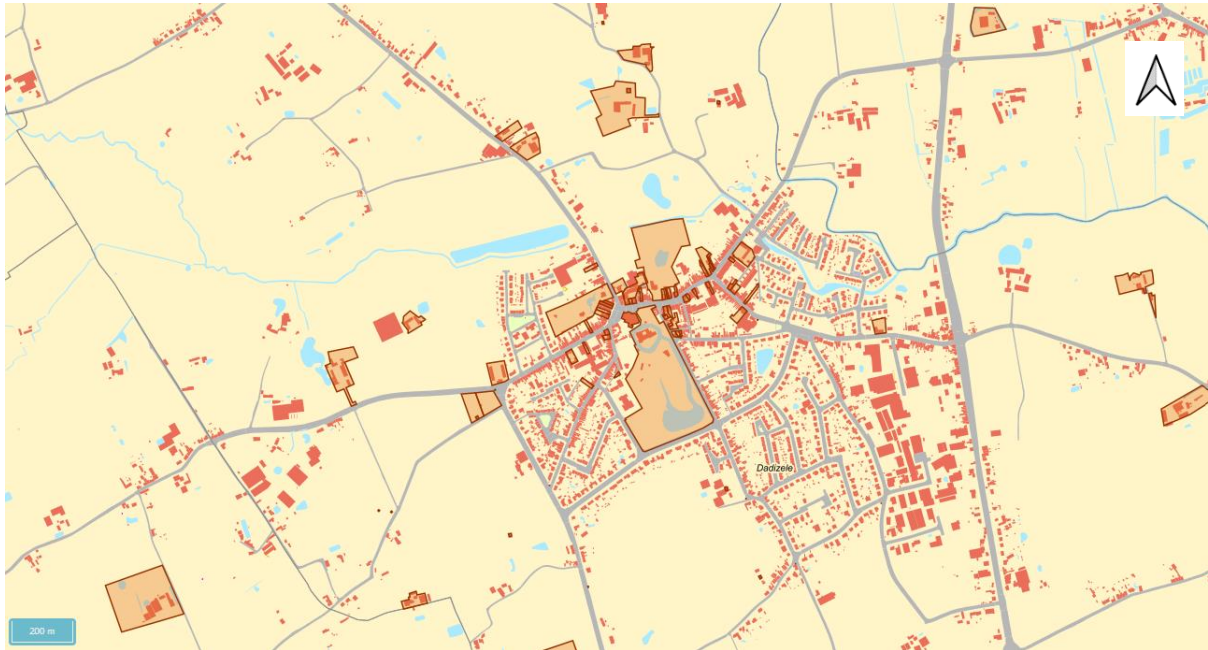

Fig. 18: Centrum Dadizele in 1918

In 1951 werd door een commercieel ingestelde pastoor het zogenaamde "Pastoors Stuk" als speelplein ingericht, wat later uitgroeide tot Dadipark, dat vandaag ook alweer tot een ver verleden behoort.

c. Bouwkundig erfgoed

Het beschermd bouwkundig erfgoed in en rond Dadizele is goed gedocumenteerd in het Geoportaal van het Agentschap Onroerend Erfgoed. In het centrum van Dadizele gaat het o.a. over de Neoclassicistische villa Ter Beuken, de Hofstede Demyttenaere, enkele burgerhuizen, het klooster van Maria met de school en de pastorie, en ook verschillende hoeves en kapellen in de ruimere omgeving.

bouwkundig erfgoed

Fig. 19: Rondom Dadizele bevindt zich nogal wat bouwkundig erfgoed.

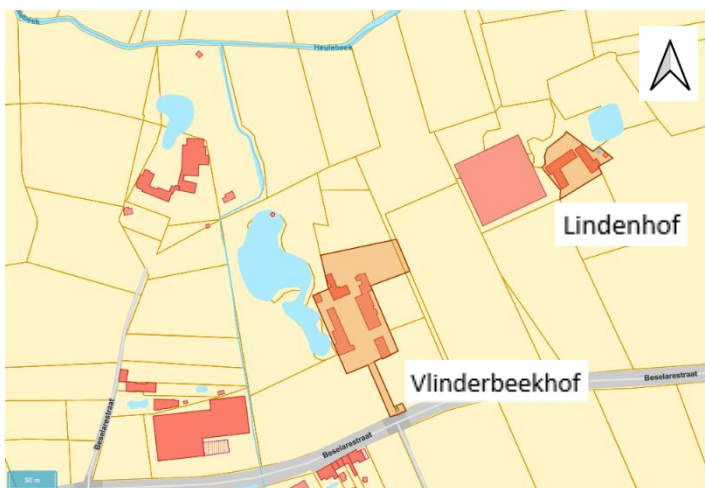

Fig. 20: Zowel ten oosten als ten westen van het projectgebied vinden we een beschermde hoeve.

Vlinderbeekhof: Is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed. Deze vaststelling is geldig sinds 14-09-2009.

Fig. 21: Vlinderbeekhof

Wordt als volgt beschreven in de inventaris:

Zogenaamd "Vlinderbeekhof", historische hoeve ten westen begrensd door de Vlinderbeek; oudste vermelding teruggaand tot 1480 als "Vlienderbeekhof". Wederopbouwhoeve uit de jaren 1920, teruggaand op de regionale hoevebouw.

Opstelling: losse, lage bestanddelen U-vormig gegroepeerd rondom een erf met centraal grasplein, ter vervanging van de voormalige vaalt, en omlopend gekasseid pad; lange erfoprit ten zuiden waarvan de ingang gemarkeerd wordt door een recente kapel; ten noorden, woonhuis, ten noordwesten, kalverstal en ten westen, voormalige stalvleugel en cichorei-ast; bakhuisje ten noordoosten en dubbele dwarsschuur ten oosten van het erf.

Aanplantingen: erfoprit geflankeerd door japanse kerselaars; erf beschaduwd door diverse boomsoorten; boomgaard ten westen.

Materialen: verankerde, donkere baksteenbouw; pannen (mechanisch) zadeldaken onder meer met overstekende dakrand.

Indeling: boerenhuis met dubbelhuisopstand van zeven traveeën; centraal dakvenster met puntgevel; twee recent toegevoegde dakkapellen; dakruiter; vernieuwd houtwerk en natuurstenen muuromlijstingen; met schijnvoegen gecementeerde zijpuntgevels met beluikte rondboogvensters; bovenlichten met radverdeling; dubbele dwarsschuur met wagenhuis en aardappelkelder; stalvleugel met onder meer paardenstal; witbepleisterde bakstenen troggewelfjes tussen ijzeren I-balken.

Lindenhof: Is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed. Deze vaststelling is geldig sinds 14-09-2009.

Fig. 22: Lindenhof

Wordt als volgt beschreven in de inventaris:

Zogenaamd "Lindenhof". Hoeve met ronde jaarsteen 1888 in de zijpuntgevel van de stal.

Opstelling: Losse, lage bestanddelen van verankerde, donkere baksteen onder pannen zadeldaken, U-vormig gegroepeerd rondom een deels verhard erf met centraal grasplein en omlopende kasseien stoepen, bereikbaar ten zuiden via lange onverharde oprit; toegang gemarkeerd door lindebomen.

Ten noordwesten van het erf het boerenhuis, ten zuidwesten stal en vaalt en in het noordoosten schuur en wagenhuis op bakstenen pijlers; enigszins afgezonderde tabaksast in het oosten.

Boerenhuis aansluitend bij het langgestrekte type; getoogde muuropeningen; streekeigen elementen zoals onder meer aflijnende bakstenen fries en dakkapel. Stalvleugel met overstekende dakrand op korbelen, onderbroken door laadvenster. Linker zijgevel met jaarsteen; rondboogvenster met waaiervormige roedeverdeling, waarboven rechthoekige nis rustend op geprofileerde kraagsteen van arduin.

c. Kartografische bronnen

Een belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Alle onderstaande historische kaarten zijn via www.geopunt.be te raadplegen.

Ferrariskaart

Dit is de oudst beschikbare kaart voor het plangebied. Het is een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van Joseph de Ferraris, een generaal bij de Oostenrijkse artillerie en veldmaarschalk in de Oostenrijkse Nederlanden. Het is de eerste systematische kartering van heel België, zowel als West-Europa. (Koninglijke bibliotheek van België, 2016)

Fig. 23: Dadizele op de Ferrariskaart

De oorsprong van zowel het Vlinderbeekhof als het Lindenhof lijken duidelijk te zien op deze kaart. Het projectgebied is in gebruik als akkerland, hetgeen wijst op een goede controle van de waterhuishouding.

Atlas der buurtwegen

De Atlas der Buurtwegen is een kaart (verschillende atlasen) die per gemeente de wegen, buurtwegen en kerkwegels aangeven. Ze werden in de loop van de jaren 1850 per gemeente aangemaakt. De atlasen bevatten uitgebreide tabellen met de genummerde wegen en onder meer hun richting en afmetingen, de gangbare namen, bestemming, onderhoud en eventuele bruggen. Daarnaast vormen de atlasen nu een belangrijk historisch document dat de toestand van het landschap van rond 1840 schetst.

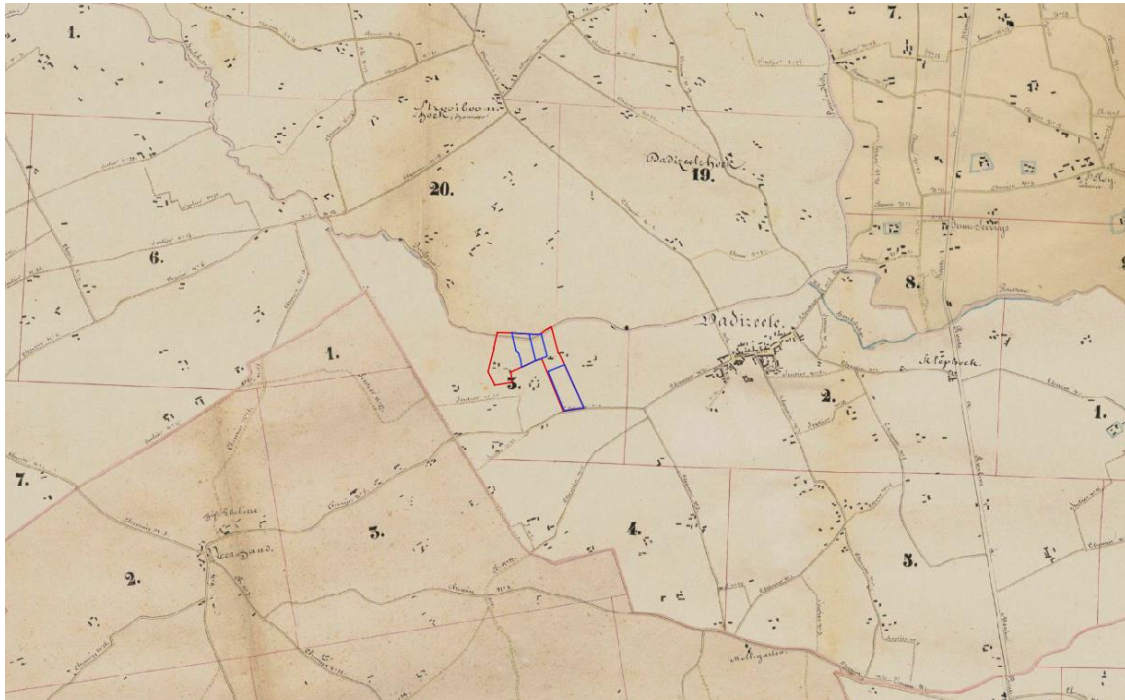
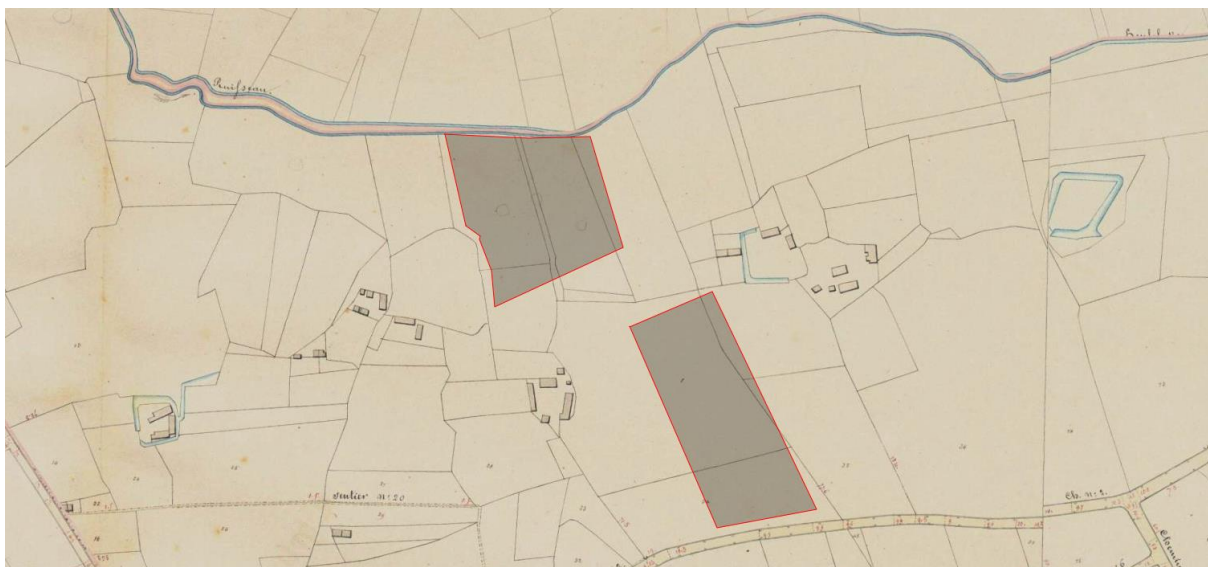

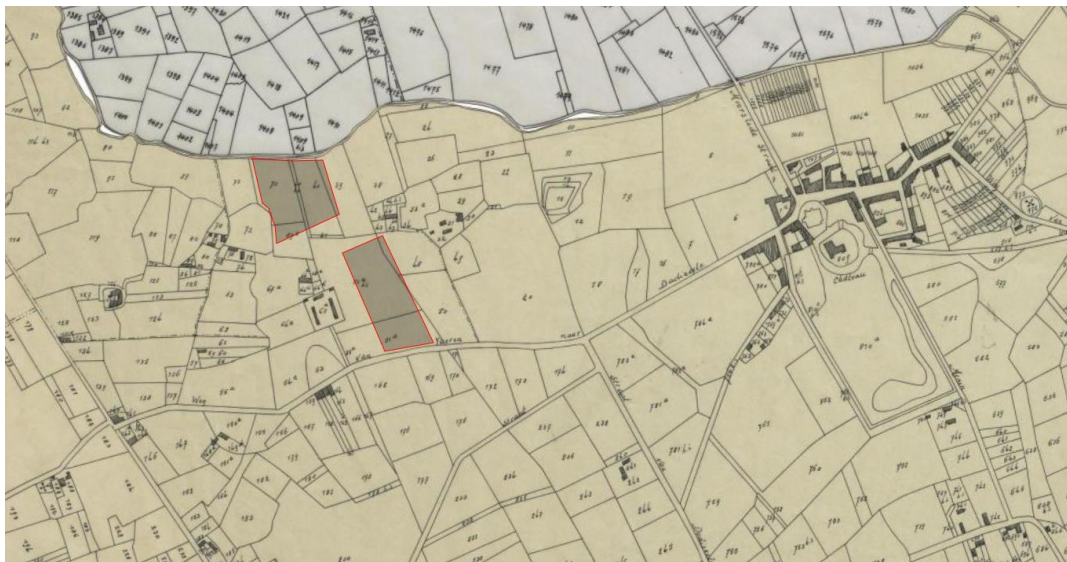
Fig. 24 en 25:: Het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen

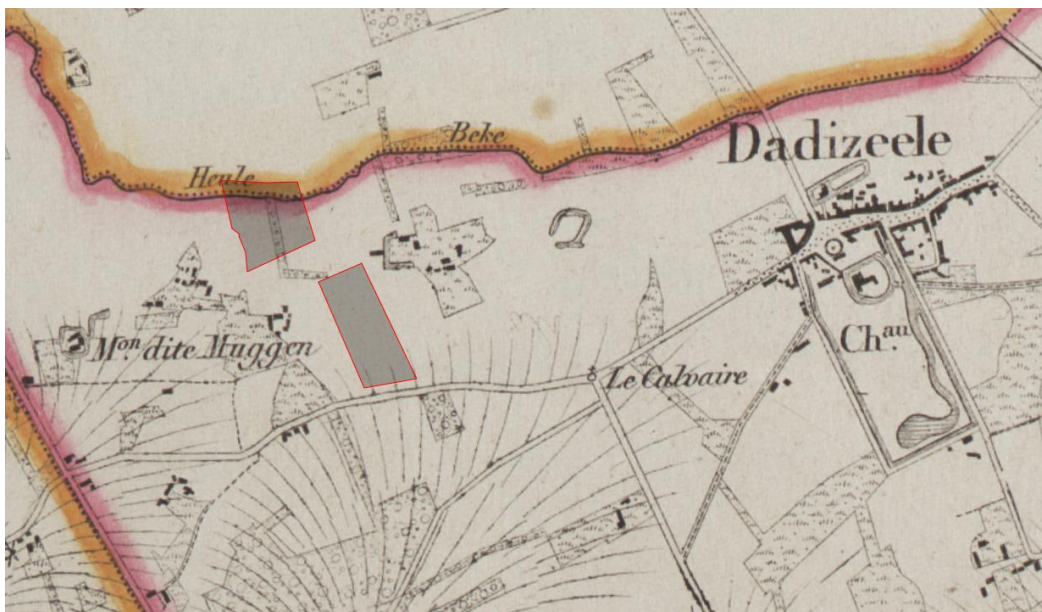
Zestig jaar later lijkt dus de eerder geclusterde bebouwing op de Ferrariskaart geëvolueerd te zijn naar grachtwal sites. (zie punt 2.3 Archeologische situering) Het projectgebied is ingetekend als landbouwgebied en de huidige perceelsgrenzen zijn al duidelijk zichtbaar.

Ook op twee andere kaarten uit dezelfde periode zien we de perceelsgrenzen, de bewoonde gebieden en de landbouwarealen .

Popkaart (1842-1879) – Fig. 26

Vandermaelenkaart (1846-1854) – Fig. 27

d. Orthofotografische bronnen (luchtfotografie)

Fig. 28: Orthofotomozaïek, grootschalig, winteropnamen, kleur, 2013-2015, Vlaanderen. Met perceel 40a/70a als begrazen weide, perceel 1103b als aardappelveld.

Fig. 29: Orthofotomozaïek, middenschalig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Met beide percelen omgeploegd.

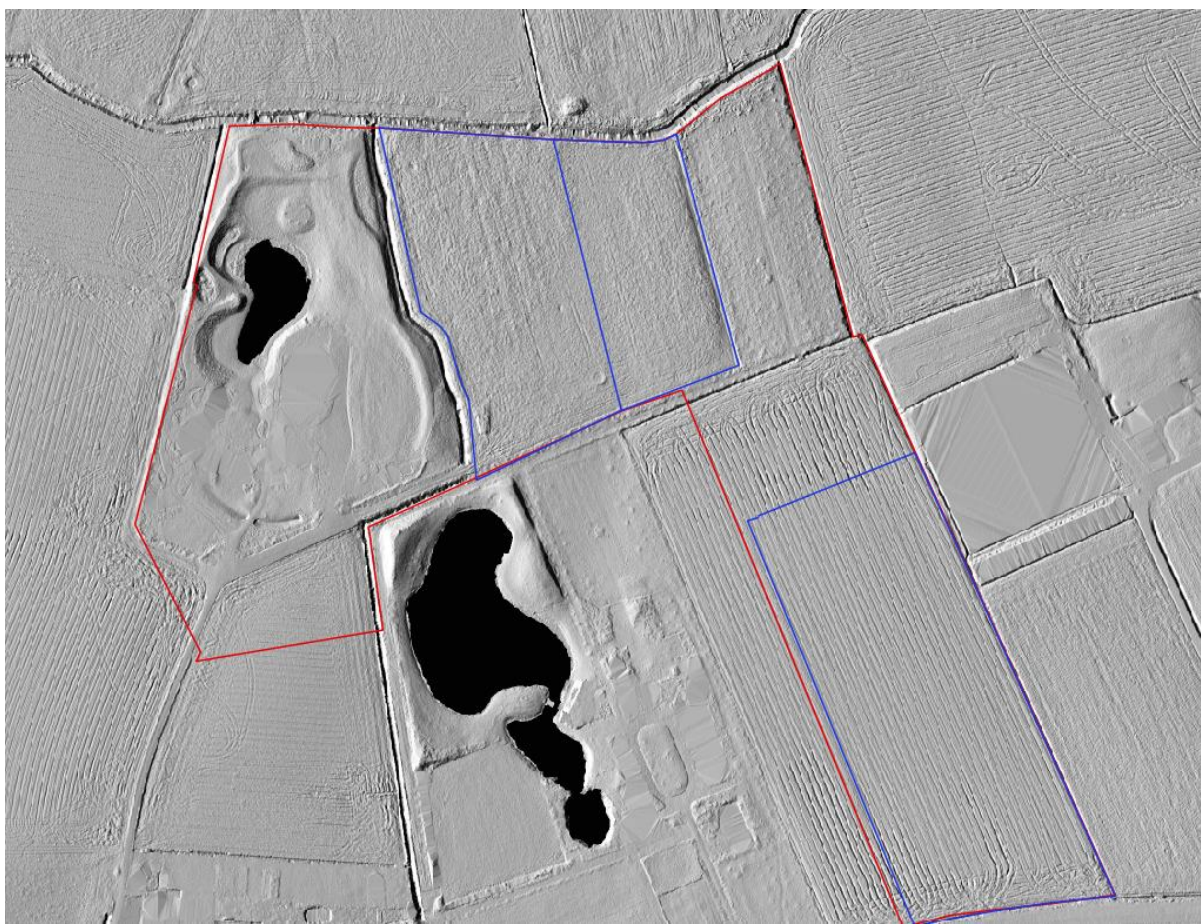

Fig. 30: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, multidirectionale hillshade 0,25 m

Zowel de luchtfotografie als het DHM bevestigen de bevindingen en geven geen aanwijzingen van bewonings- of andere archeologische structuren onder het maaiveld. Interessant om te zien is hoe het DHM een oude drenkkuil mooi weergeeft. Deze werd recent ondergeploegd.

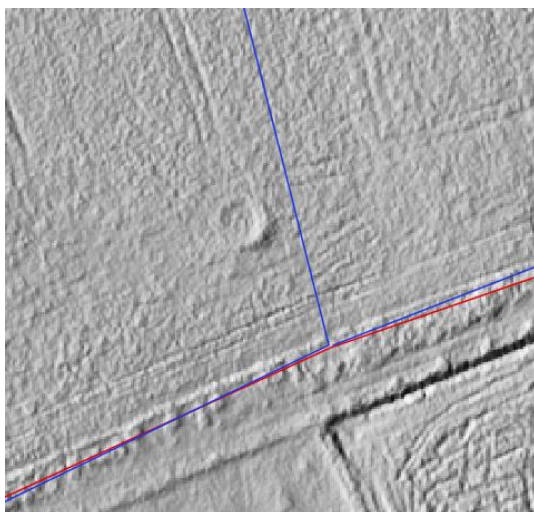
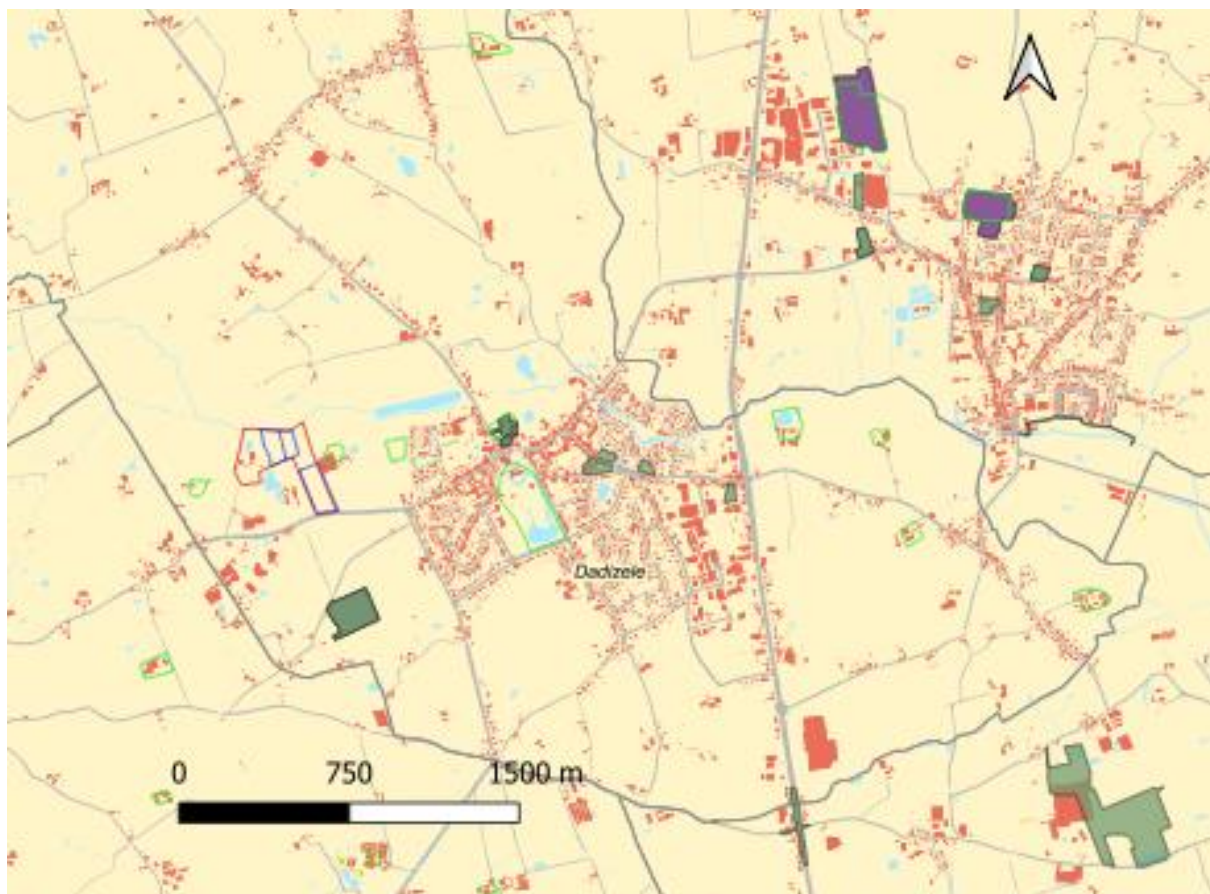

Fig. 31: Uitsnede DHM

4. Archeologische situering

De CAI of Centraal Archeologische Inventaris is een inventaris van archeologische vindplaatsen en archeologisch (voor-)onderzoek in Vlaanderen. De archeologische waarnemingen worden gemeld aan en verzameld door het Agentschap Onroerend Erfgoed. (www.inventaris.onroerenderfgoed.be)

Gekende archeologische sites en indicatoren zijn relatief schaars in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied. De waarnemingen wijzen op bewoning tijdens de Romeinse periode en middeleeuwen. Er werden bij verschillende onderzoeken wel lithische (vuurstenen) artefacten gerecupereerd die wijzen op menselijke aanwezigheid sinds de steentijden.

- archeologie_elementen
- Bekrachtigde archeologienotas en notas
- Eindverslagen archeologisch onderzoek

Fig. 32: Sites, indicatoren en nota's in de CAI

Indicatoren voor walgracht sites

In de ruime omgeving van het projectgebied zijn verspreid nogal wat kartografische indicatoren van walgracht sites weergegeven. Dit zijn vermoedelijke locaties op basis van gegevens op historische kaarten. Meestal werd er geen archeologisch onderzoek gedaan.

Een site met walgracht - moated site, omwalde of omgrachte hoeve - is een door een brede gracht omgeven wooncomplex, waarbij het voornaamste gebouw opgetrokken is uit (bak)steen. De rest bestaat uit steen- of meestal houtbouw. De gebouwen kunnen defensieve elementen, zoals torens en een poortgebouw, bezitten, maar zijn niet reëel verdedigbaar. Deze elementen vervullen voornamelijk een statusfunctie. De vorm van de woonzone kan vierkant, rechthoekig, cirkelvormig of onregelmatig zijn. In enkele gevallen werd de woonzone opgehoogd. Ze kunnen gedateerd worden tussen de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. De sites zijn vaak nog te herkennen in het landschap door de aanwezigheid van een gracht rondom een hoevecomplex. Vaak is ook het wooneiland nog als ophoging herkenbaar. In de 18de eeuw werden ook pastorieën in landelijk gebied vaak als site met walgracht geconcipieerd.

CAI- ID

72897	72912	74438	72902
72896	73897	74439	
72895	74435	72900	
72894	74437	72901	

In de onmiddellijke nabijheid van het projectgebied zijn drie indicatoren terug te vinden. Twee ten oosten en één ten westen van het plangebied. Deze zijn op de Atlas der Buurtwegen duidelijk te onderscheiden. (In het lichtgroen de indicatoren in de CAI). We zien het Vlinderbeekhof en het Lindenhof, de enige sites met continuïteit tot vandaag..

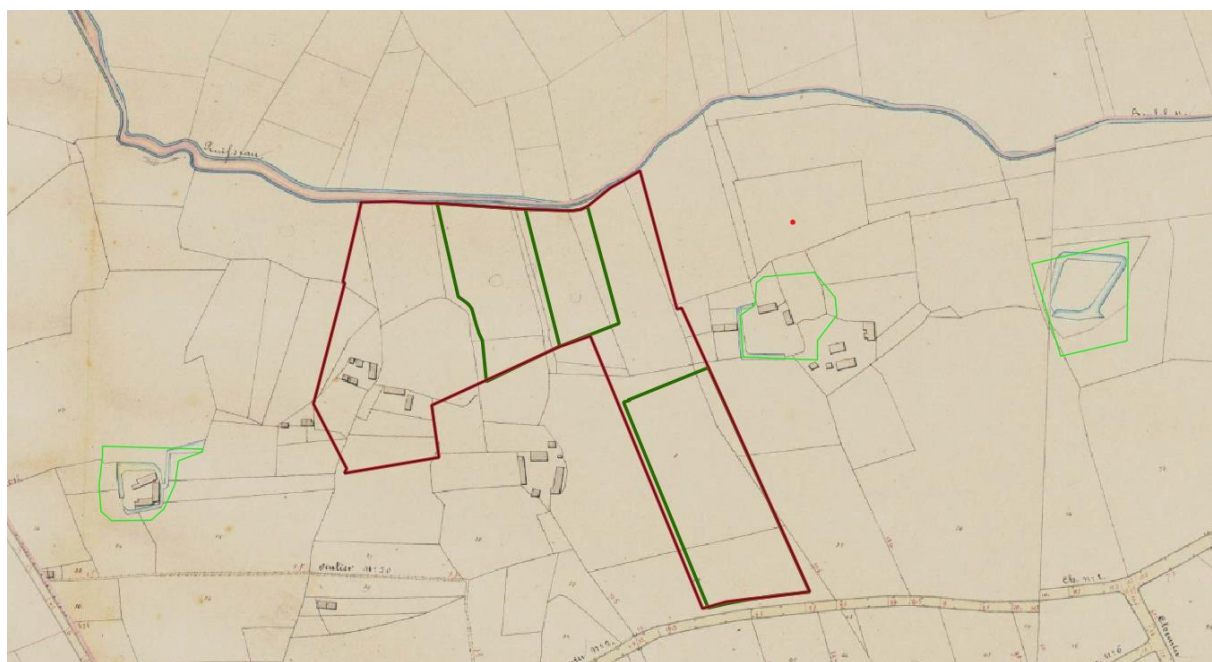

Fig. 33: Walgracht site indicatoren gebaseerd op de Atlas der Buurtwegen

Indicator Mariënstede oud kasteel (ID 72898)

Fig. 34: Het kasteel op de Ferrariskaart.

Fig. 35: De indicator in de CAI

Het betreft ook hier een cartografische indicator van de voormalige kasteelsite, thans de V.Z.W. Mariënstede, gelegen ten zuidoosten van de basiliek.

Het betreft hier een vermoedelijk 19de-eeuws kasteel op de site van de verdwenen middeleeuwse 15de-eeuwse waterburcht van de heren van Dadizele. De burcht had een inplanting met een opperen neerhof, en was omgeven door een walgracht. De grachten zijn tot op heden bewaard maar er werd nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd op het terrein.

Romeinse bewoningsporen (ID 215114-217406)

In het noordoosten van het projectgebied werden Romeinse bewoningsporen aangetroffen bij opgravingen in de Nijverheidslaan en de Boomlandstraat te Ledegem.

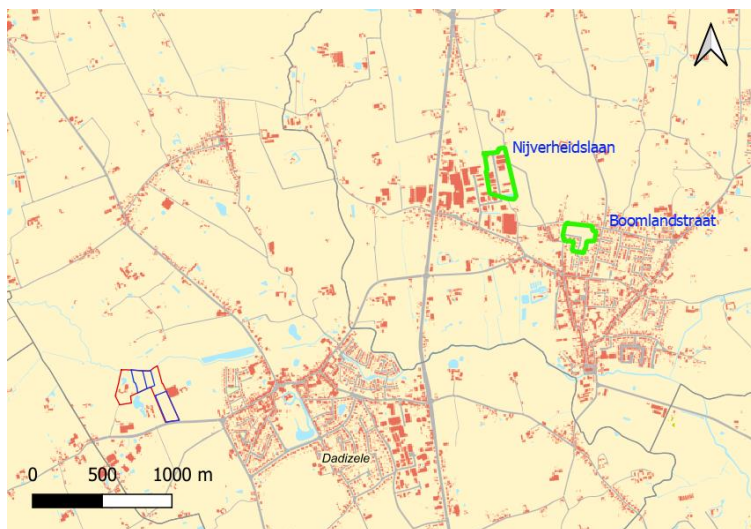

Fig. 36: Romeinse bewoningsporen in de CAI

Aan de Nijverheidslaan kwamen twee elkaar oversnijdende gebouwplattegronden aan het licht. Ook werden er verschillende greppelsystemen aangetroffen, waarin minstens 3 fasen konden herkend worden. In de omgeving van deze greppels werden eveneens enkele palenclusters opgetekend.

Aan de Boomlandstraat werden Romeinse grachten in meerdere fasen aangetroffen, woonhuizen van verschillende types en drie brandrestengraven.

Archeologische Nota's

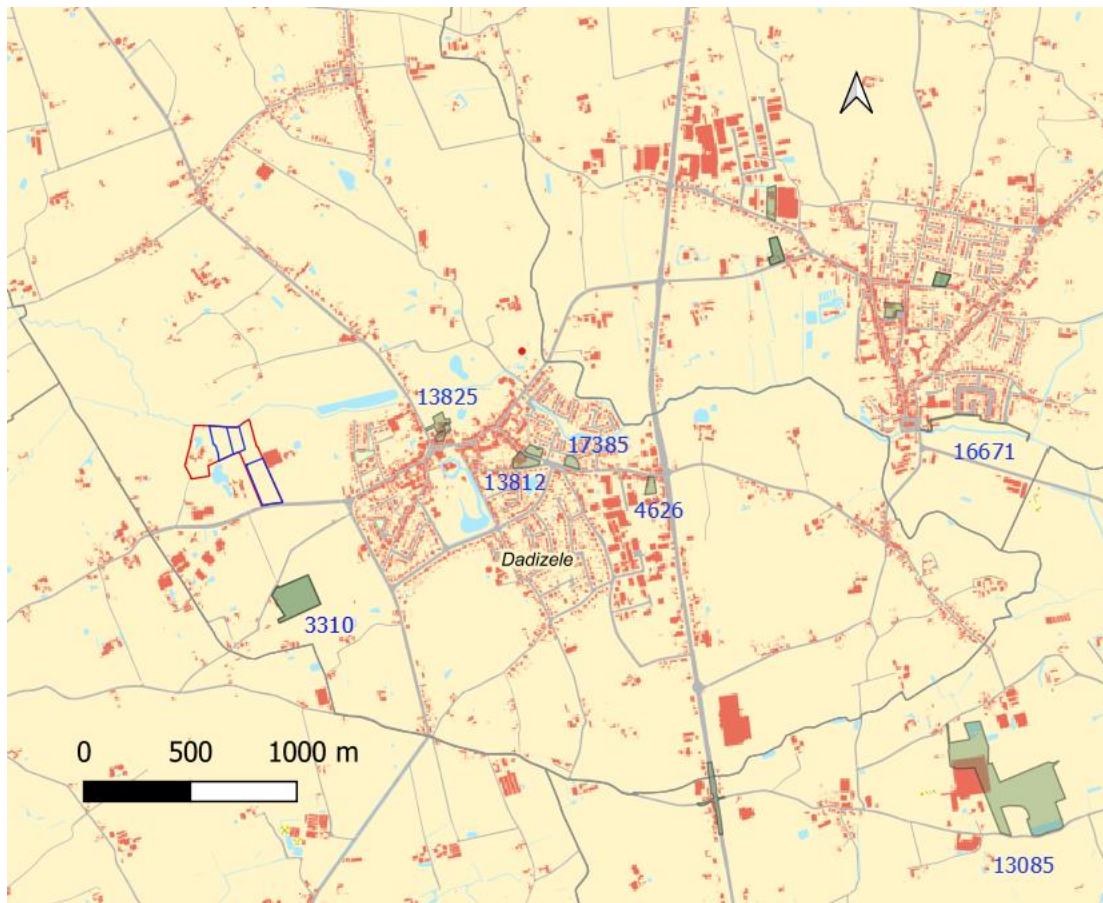

Fig. 37: In de omgeving van het plangebied werden de volgende archeologienota's bekrachtigd

- 3310 Vooronderzoek Moorslede Dadizele Oliekotstraat
- 13812 Vooronderzoek Moorslede Dadizele Kleppestraat
- 4649 Vooronderzoek Moorslede Plaats 29 Dadizele
- 17385 Vooronderzoek Moorslede Kleppestraat
- 4626 Vooronderzoek Moorslede Kleppestraat
- 16671 Vooronderzoek Ledegem Heulebeek
- 13085 Vooronderzoek Wevelgem Ieperstraat

WOI gerelateerde archeologie

In de wijde omgeving van het projectgebied werden enkele metaaldetectievondsten van schrabnel gemeld en een bunker van het tweekamertype in de Waterstraat (36374) is beschermd als bouwkundig erfgoed. Ook in de Oliekotstraat vinden we een bunker van hetzelfde type terug. De getuigenis van WOI bij uitstek is natuurlijk de oorlogsbegraafplaats aan de Beselarestraat, het New British Cemetery. Het dorp werd volledig vernield in 1917 maar maakte op geen enkel moment deel uit van een frontlinie.

Er zijn geen aanwijzingen dat er structurele sporen van loopgraven of bunkers aanwezig zouden zijn binnen het projectgebied.

5. Terreinbezoek

Op 20 april 2021 werd een terreinbezoek uitgevoerd door Ben Bellefroid en Leen Gysen.

De bevindingen ter plaatse stroken niet met de informatie die de bodemkaart ons geeft. Perceel 40a/70a heeft een erg natte bodem met hier en daar drassige depressies, hetgeen wijst op de hoge grondwatertafel. Het perceel 40a/70a is pas recent in gebruik als akker. Het lijkt beter geschikt voor gebruik als nat begrazen weiland, wat volgens de initiatiefnemers ook zo was voor ten minste de laatste 15 jaar.

De bodem is kleiig met houtskool en baksteen spikkels.

Fig. 38: Perceel 40a/70a op een vroege ochtend in april

Bij een korte prospectie van het terrein werden dakpanfragmenten, potscherven, brokken kalksteen, bruin glas en enkele gecorrodeerde stukken metaal gevonden. Alles wijst erop dat dit klassiek huishoudelijk en bouwafval is dat tijdens de eeuwen van bemesting op het veld terecht gekomen is. Er werden geen vuurstenen artefacten aangetroffen.

C. ANALYSE: Beantwoording van de onderzoeksvragen

- Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?

Op perceel 40a/70a zal de impact hoog zijn. Ca 500 m² wordt uitgegraven tot 0.50 m onder het maaiooppervlak, ca. 500 m² tot 1.5 m onder het maaiooppervlak. Hier zal het bodemarchief, indien aanwezig, volledig vernield worden. De andere ingrepen op dit perceel behelzen een ophoging en zullen geen enkele impact hebben op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed.

Op perceel 1103b zal de impact nihil zijn, aangezien het hier enkel ophogingen betreft.

- Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de aanwezigheid en bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?

Het projectgebied ligt aan de westrand van Dadizele in een gradiëntzone naar de vallei van de Heulebeek. Het terrein is licht dalend van zuidzuidoost naar noordnoordwest. Algemeen is het een natte, slecht gedraineerde bodem.

- Volgens de erosiegevoeligheidskaart is het gebied medium erosiegevoelig.
- Volgens de kaart met van nature overstroombare gebieden ligt het projectgebied in een effectieve overstromingszone.
- De grondwatertafelkaart leert ons dat deze zich op slechts 35cm onder het maaiveld bevindt.

Deze aspecten zijn ons inziens belangrijk om het archeologisch potentieel van het projectgebied laag in te schatten. De combinatie van alluviale en colluviale processen laten weinig bodemvorming toe en zullen archeologische loopvlakken verstoord hebben. De topografische ligging van het terrein wijst ook op mogelijke erosie en verschuivingen door waterloopmodder waardoor prehistorische sites – indien aanwezig – meer dan waarschijnlijk niet meer in situ worden aangetroffen, maar in een verspoelde stratigrafische context.

Ook de vroege landbouwers en Romeinen zullen voor agrarische doeleinden veeleer de iets hoger gelegen drogere kouterruggen uitgekozen hebben, met goed gedraineerde, vruchtbare zandleemgronden, en voor bewoning de nog hoger gelegen zandruggen.

Het is pas als de mens een betere controle kreeg over de waterhuishouding dat het terrein beter geschikt werd als landbouwareaal. Met dit doel werd ongetwijfeld de Vlinderbeek, die de westgrens vormt van perceel 40a/70a, uitgegraven. Dit gebeurde zeker voor 1460, aangezien er dan al een vermelding bestaat van het Vlinderbeekhof.

- Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over de aanwezigheid van archeologisch erfgoed?

Er zijn geen sites bekend uit de prehistorie en metaaltijden in de omgeving van het projectgebied. Romeinse bewoningssporen werden aangetroffen ten noordoosten van het projectgebied op een droge heuvelrug. Het kan zijn dat het projectgebied behoorde tot het landbouwareaal van een Romeinse villa, maar archeologisch zou dit enkel resulteren in het aantreffen van verloren voorwerpen of off-site fenomenen zoals bijvoorbeeld spiekers (graanschuren).

Naast de Romeinse bewoningssporen zijn er in de omgeving van het plangebied enkel indicatoren opgenomen voor middeleeuwse grachtwal sites.

De historische kaarten laten vermoeden dat het projectgebied uitsluitend als landbouwgebied in gebruik was en op geen enkel stadium deel uitmaakte van een bewoningszone. Ook in dit geval zouden dus enkel sporen kunnen aangetroffen worden in relatie tot het gebruik van het terrein als landbouwgebied.

- Wat is concluderend de archeologische verwachting van het projectgebied?

Bovenstaande samenvattende gegevens maken het mogelijk om de verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed in te schatten. Ons baserend op landschappelijke gegevens, cartografisch materiaal en historische bronnen kunnen we in deze fase een hypothetisch verwachtingspatroon formuleren voor het projectgebied:

Perceel 70a/40a:

De archeologische verwachting voor dit perceel is laag, vooral door zijn ligging in het alluvium van de Heulebeek op een kleiige natte bodem. Deze lager gelegen zone was vermoedelijk minder geschikt voor bewoning en de prehistorische mens zal eerder de omliggende heuvels en terrassen gebruikt hebben als woonplaats. Tijdelijke kampen werden wel ingericht op de valleivloer.

Hoewel de kans dus niet onbestaande is dat er een prehistorische site aanwezig is, de watertafel stond tijdens het vroeg-Holoceen immers een stuk lager, heeft het gezien de beperkte oppervlakte van de ingreep geen tot weinig nut om proefboringen uit te voeren. Er werden tijdens een korte prospectie ook geen lithische artefacten aangetroffen.

Tijdens de Romeinse periode was het plangebied vermoedelijk te nat voor bewoning en agrarische activiteit.

Het is pas op het moment dat de mens een betere controle kreeg over de waterhuishouding dat het terrein beter geschikt werd als landbouwareaal. Dit gebeurde vermoedelijk pas in de middeleeuwen, met het graven van de Vlinderbeek, die de westgrens vormt van perceel 40a/70a.

Perceel 1103b:

De archeologische verwachting voor dit perceel is middelgroot. Zijn ligging op een hogere zandrug buiten het overstromingsgebied van de Heulebeek maakt de locatie plausibeler voor bewoning in zowel de prehistorie als de Romeinse tijd.

Historische kaarten en zijn positionering tussen twee indicatoren van walgracht sites wijzen op landbouwgebruik in de middeleeuwen.

Het eventueel aanwezige bodemarchief wordt hier echter niet verstoord aangezien de geplande werken enkel een ophoging voorzien. Eventuele resten blijven in situ bewaard en zijn niet bedreigd. Aangeraden wordt om bij de werken tijdens de ophoging gebruik te maken van rijplaten, zodat eventuele diepe spoorvorming van machines vermeden kan worden.

- Is verder (uitgesteld) vooronderzoek of onderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?

Samenvattend kan gesteld worden dat archeologische sites en indicatoren relatief schaars zijn in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied. De vindplaatsen die gekend zijn door archeologisch onderzoek bevinden zich voornamelijk op hogere terreinen rond de beekvallei. De waarnemingen wijzen op bewoning tijdens de Romeinse periode en middeleeuwen.

Hoewel in de omgeving van de geplande werken weldegelijk uitgegaan dient te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed wordt, vanwege de relatief beperkte oppervlakte, de gegevens van de bodemkaart en de aanwijzingen via historische bronnen, de kans klein geacht dat dit er effectief aanwezig is.

Het grootste deel van de ingreep behelst geen verstoring van het bodemarchief zodat de eventuele resten in situ bewaard blijven.

Bijkomende onderzoeksdaden zullen in dit geval dus hoogstwaarschijnlijk niet kunnen leiden tot wezenlijke kenniswinst.

Er is geen verder onderzoek noodzakelijk.

D. SAMENVATTING

IPARC BV heeft in april 2021 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd naar aanleiding van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen voor een projectgebied in Dadizele. De initiatiefnemer plant op het terrein een poel/verlaging in het landschap in te richten die tevens dienst doet als buffer voor de naast gelegen Heulebeek.

De hiergenoemde plannen gaan gepaard met een aanzienlijke ingreep in de bodem waarbij eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd kan zijn. Het doel van de bureaustudie is om een archeologische evaluatie van het terrein op te maken.

De vindplaatsen die gekend zijn door archeologisch onderzoek bevinden zich voornamelijk op hogere terreinen rond de beekvallei. De waarnemingen wijzen op bewoning tijdens de Romeinse periode en middeleeuwen.

Hoewel in de omgeving van de geplande werken weldegelijk uitgegaan dient te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed wordt, vanwege de relatief beperkte oppervlakte, de gegevens van de bodemkaart en de aanwijzingen via historische bronnen, de kans klein geacht dat dit er effectief aanwezig is.

Bijkomende onderzoeksdaden zullen in dit geval dus hoogstwaarschijnlijk niet kunnen leiden tot wezenlijke kenniswinst.

E. BIBLIOGRAFIE

BAEYENS N. & EGGERMONT N. 2016: Archeologische opgraving Ledegem Nijverheidslaan (prov. West-Vlaanderen). Basisrapport, Monument Vandekerckhove Afdeling Archeologie Rapport 2016/04, Ingelmunster.

DE GUNSCH A., METTEPENINGHEN C., TANSENS A. & VANNESTE P. 1999: Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie West-Vlaanderen, Arrondissement Roeselare, Kanton Roeselare, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 17N1, Brussel - Turnhout.

DESSEIN J. 1996: De geschiedenis van een dynamisch dorp en bedevaartsoord, Dadizele, p. 69.

EGGERMONT N. 2016: Archeologische opgraving Ledegem Boomlandstraat (prov. West-Vlaanderen). Basisrapport, Ingelmunster.

VANRANST E. & SYS C. 2000 EENDUIDIGE LEGENDE VOOR DE DIGITALE BODEMKAART VAN VLAANDEREN (Schaal 1:20 000) Laboratorium voor Bodemkunde, Gent.

VANGELUWE H. 1997-1998: Geografische aspecten van sites met walgracht in de omgeving van leper, scriptie voorgelegd tot het behalen van de graad van Licentiaat in de geografie, Gent.

Archief Heemkundige Kring Dadingisila.

De watertoets bij ruimtelijke plannen handleiding adviesverlening watertoets bij ruimtelijke plannen versie 1.0, 2009.

Vlinderbeekhof: <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/24029>

Lindenhof: <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/24028>

Historische situering Dadizele: <https://inventaris.onroerendergoed.be/themas/13726>

Watertoets: <https://www.vmm.be/data/watertoets-overstromingskaarten-signaalgebieden>

Geologie: <https://www.dov.vlaanderen.be/themas/geologie>

<https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/>

<https://geo.onroerendergoed.be/>

<https://www.geopunt.be/>

G. FIGURENLIJST

- Fig. 1: Situering op luchtfoto (bron: Buro Geert Bossaert)
- Fig. 2: Situering op topografische kaart (bron: CartoWeb)
- Fig.3: Situering op kadasterkaart (bron: Geopunt)
- Fig. 4: Plan van huidige situatie (bron: Buro Geert Bossaert)
- Fig. 5: Plan van gewenste situatie (bron: Buro Geert Bossaert)
- Fig. 6: Terreinprofiel (bron: Buro Geert Bossaert)
- Fig. 7: Het overstromingsgebied van de Heulebeek (bron: Geopunt)
- Fig. 8: Watertoetskaart (bron:
- Fig. 9: Pluviale overstromingskaart (bron: Provincie West-Vlaanderen)
- Fig. 10: Geologische tijdvakken (bron: aardrijkskundeleren.nl)
- Fig. 11: Tertiair geologische kaart (bron: Geopunt)
- Fig. 12: Quartair geologische kaart (bron: Geopunt)
- Fig. 13: Bodemkaart (bron: Geopunt)
- Fig. 14: WRB bodemkaart (bron: Geopunt)
- Fig. 15: Digitaal terrein model (bron: Geopunt)
- Fig. 16: Erosiegevoeligheidskaart (bron: Geopunt)
- Fig. 17: Dadizele volgens Sanderus 1640 (bron: Dadingisila.com)
- Fig. 18: Postkaart Dadizele 1918 (bron: Geneanet.org)
- Fig. 19 en 20: Kaart bouwkundig erfgoed (bron: Geoportaal)
- Fig. 21: Foto Vlinderbeekhof door Vanderhispallie Eelkje (bron: CAI)
- Fig. 22: Foto Lindenhof door Vanderhispallie Eelkje (bron: CAI)
- Fig. 23: Uitsnede uit Ferrariskaar (bron: Geopunt)
- Fig. 24 en 25: Uitsnede uit Atlas der Buurtwegen (bron: Geopunt)
- Fig. 26: Uitsnede uit Poppkaart (bron: Geopunt)
- Fig. 27: Uitsnede uit Vandermaelenkaart (bron: Geopunt)
- Fig. 28: Orthofotomozaïek, grootschalig, winteropnamen, kleur, 2013-2015, Vlaanderen (bron: Geopunt)
- Fig. 29: Orthofotomozaïek, middenschalig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen (bron: Geopunt)
- Fig. 30 en 31: Digitaal Hoogtemodel (bron: Geopunt)*
- Fig. 32: Sites, indicatoren en nota's in de CAI (bron: Geoportaal)
- Fig. 33: Walgracht site indicatoren gebaseerd op de Atlas der Buurtwegen (bron: Geopunt)
- Fig. 34: Het kasteel op de Ferrariskaart (bron: Geopunt)
- Fig. 35: De indicator in de CAI (bron: CAI)
- Fig. 36: Romeinse bewoningssporen in de CAI (bron: CAI)
- Fig. 37: In de omgeving van het plangebied werden de volgende archeologienota's bekrachtigd (bron: CAI)
- Fig. 38: Perceel 40a/70a op een vroege ochtend in april (bron: Ben Bellefroid)